...өөдэр соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй
...еспубликанска суглаан нээгдэхэнь.

Суглаанда хабаадагша нүхэдтэ амар мэндэ хүргэе!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 21 (9775) | 1962 оной январиин 25, четверг | Сэн 2 мүнгэн

* * *

...ИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛСАЛЫЕ УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

...тухай теори суртал ...е сагай үзэл бодол ...алтанай түүхэдэ ороо ... XXII съезд эли то... Эгээл тиимэһээ дэл...эл бодолтой хүн зон ...үдые ехээр һонирхон ...а. Манайшье респуб...д съездын шиидхэбэ...жэ, шудалжа эхил...

...XII съездын шиидхэ... партиин Программые ...алшадта ойлгуулжа, ...н асари ехэ зорилго...лхын тулада Бурят ...жалшадые элсүүлэн ...рэгтэ партийна орга...үнөө гол анхаралаа ...

...хүдэлмэридэ полити...л ехэ һуури эзэлнэ. ...82 мянган хүдэлмэри...гууд, алба хаагшад ...й. Партиин Програм... бусад материалнуудые ... шудалха хүсэлэнтэй ...даа абажа, олон кол... кружогууд үшөө нэмэ...даа. Зэдын вольфрам...мбинадай Баянголой ...ной шахтын, электро...далмэришэд бултадаа ...үүдые үзэжэ байна. ...зын бүхы шоферну...үд ...үдэлмэришэд һуралсал...гданхай.

... партийна комитет, ...тарь нүхэр Баиров ...ын шиидхэбэринүү... дэлгэрүүлхэ талаар ...ри ябуулна. Эндэхи ...хахадһаа олонхинь һу...а. Комбинадай ажал ...һуралсал ехээр туһал...олжо үгэнэ гэжэ тэм...бүгэдын ашаар үнгэ...гээ социалис уялга... комбинат амжалтатай... Аймагай олон пред...он колхозууд иимэ ...тэйгээр хүдэлжэ бай...е гэршэлэнгээ Закаме... «Коммунизм» колхозой ...низациин хүдэлмэри ...ноор дурдая. Тус кол...на организаци (секре... Жалсанов) урдаа та...лгонуудые тон зүбөөр ... бүхы колхознигуудынь ...йдаг. Правлениин гэ...элтэд соёл болбосоро...идэ эдэбхитэйгээр ха...хозой түрүүлэгшэ нү...рхим пропагандист... юм.

...рэй олон колхоз, сов...литическэ һуралсал һо...р, удха түгэлдэрөөр ...й. Суулгын совхоздо ... нүхэр Убашеев меха...ай һуралсал һайнаар ...Коммунизмын материал...э үндэһэ һуури бай...

гуулха тухай темэ үзэхэдөө, түрүүшын арбан жэлэй туршада совхозой ажахы хүгжөөхэ түсэбтэй холбоһониинь ехэ һонирхолтой байгаа. Һурагшадынь олон асуудал һураа, энэ гол шухала зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ хүн бүхэн өөһэдынгөө үүргэ эли тодоор ойлгожо абаа.

Баргажанай аймагта хүдөө ажахын экономико шудалдаг семинарнууд партиин съездын материалнуудые шудална. Колхоз, совхозуудай эдэбхитэд иигэжэ һуралсахадаа ажахые улам гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэнэ, бии байһан арга боломжонуудаа элирүүлэн, хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой эдэбхитэд пропагандист, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тараскинай ударидалгаар ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ тухай темэ үзэһэн байна. Иигэжэ эдэнэр ажал үйлэдбэри эмхидхэхэ энэ түрүү арга хэрэглэхээр ажахыгаа бэлэдхэбэ.

Мүн Улан-Удэ городой, республикын бэшэшье аймагуудай партийна олон организацинуудта һуралсал һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Олонхи пропагандистнууд хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэнэ.

Манай пропагандын хүдэлмэри бодото байдалтай, совет хүнүүдэй ажал хэрэгтэйнь нягта холбоотой байхадаал хүсэ нүлөөтэй байдаг гэжэ үнгэрэгшэ жэлэй декабрь соо болоһон соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн заагаа һэн. Эгээл иимэһээ соёл сурталай хүдэлмэрие ёһын тэды ябуулжа болохогүй.

Гэбэшье зарим партийна организацинууд политическэ һуралсалые мууса эмхидхэнэ, шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлэн болбосоруулха энэ түгэс хүсые хэрэглэжэ шаданагүй. Прибайкалиин аймагай Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэдэй миин 10 процентнь партийна һуралсалда хабаадуулагданги. Кружогуудайнь хэшээл ходо таһалдуулагдана. Экономикын эхин шатын һургуулинууд мүнөө болотор хүдэлжэ эхилээдүй. Партийна организациин секретарь нүхэр Блинников эдэ дутагдалнуудтаяа дадашанхай һууна. Мүн Татауровска комбинадта тиимэрхүү дутагдалнууд бии. Эгээл иимэһээ эдэ коллективүүдтэ ажалай журам эбдэхэ, архидаха, бэшэ элдэб эсын муу ааша гаргаха ябадал үзэгдэнэ.

Тарбагатайн аймагай «Дружба» колхозой партийна организацида 12 коммунистнууд бии юм. Тэд эндэ һуралсал оройдоо эмхидхэгдээдүй. Мүн Бичурын, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Байкало-Кударын аймагуудта ехэ дутагдалнууд бии.

КПСС-эй XXII съезд ниитын хүгжэлтэдэ шэнэ шата—коммунизм байгуулгын үе саг нээгээ. Партиин Программа, съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэеэ тэмсэжэ байһан үедэ соёл сурталай хүдэлмэри улам һайжаруулха эрилтэ табигдана. Кружогууд болон семинарнуудай хүдэлмэри улам һайжаруулха, удха түгэлдэр болгохо хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Зарим партийна организациин секретарьнуудай зүгһөө ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ хайхарамжагүйгөөр хандаһан дээрэһээ политическэ һуралсалда ехэ дутагдалнууд тохёолдоно. Эдээниие зайсуулха хэмжээ абаха шухала.

Соёл сурталай асуудалаар мүнөөдэр республикын зүблөөн нээгдэбэ. Энээн дээрэ дутагдалнууд элирүүлэгдэхэ, бүхы хүдэлмэреэ саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаха байна. Коммунизм байгуулгын нэгэ шухала асуудал гэжэ соёл сурталай хүдэлмэрие парти тоолодог. Тиимэһээ коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, коммунис ёһоной ниитын харилсаануудые бии болгохо, шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлэн болбосоруулха хэрэгтэ соёл сурталай хүдэлмэриин үүргэ улам дээшэлүүлхэ шухала гэжэ парти заана.

Нүхэд пропагандистнууд! Коммунизмын илан мандахын тулада бүхы хүсэ шадалаа, оюун бэлигээ зорюулжа, ленинскэ партиин үндэр дээдэ найдабариие харюулаял!

...АНДА ХАБААДАГ... 1. Ахын аймагай «Улаан ...ой агитатор С. Л. ...нов. 2. Прибайка... аймагай барилгын хэрэг... Татауровадахи комби... парткомой секретарин М. К. Бородаенко.
... МАНТАЕВАЙ фото.

ТЭМСЭЛЭЭ ШАНГАДХАХА

Һү һаалга, гүрэндэ тушаалгаар энэ оной январиин 20 хоногой дүн дээрэһээ харахада, республикымнай олохон колхоз, совхозуудай һүнэй-товарна фермэнүүдтэ һү һаали дээшэлүүлхэ талаар шанга тэмсэлэй хэгдэдэггүй байһан элирнэ.

Январь һарын хоёр декадада һү худалдалгаар КПСС-эй областной комитедэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй даалгабари 72 процент бэелүүлэгцээ гэхэ гү, али 3200 тонно худалдагдаха даалгабариин орондо 2300 тонно һүн худалдагдаа. Тиигэжэ хорин хоногой туршада түсэбһөө 900 тоннoор бага һүн худалдагдаһан, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо республика доторнай 97 тоннoор бага һүн тушаалгадаһан байха юм. Гансашье һү тушаалгаа бэшэ, мүн республикымнай колхоз, совхозууд энэ үедэ һү абалгые мүн лэ доошолуулһаниинь гэмшэлтэй. Хамталжа үзэхэдэ, һү һаали нёдондонойхиһоо 177 тоннoор гэхэ гү, али 5,2 процентээр багаар абтаба.

Үнгэрһэн үе соо хэгдэһэн хүдэлмэриин зарим талыень хаража үзэхэдэ, һү һаалга, гүрэндэ тушаалгаар Байкало-Кударын, Закаменай, Кабанскын, Түнхэнэй аймагуудай колхоз, совхозууд һайн амжалта туйлаа. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй Саянай совхоз үнгэрһэн 20 хоногой туршада һү һаалия 41 процентээр нэмээһэн, нёдондонойхидо орходоо 12 процентээр ехэ һү худалдаһан байха юм. Байкало-Кударын колхоз, совхозууд һү һаалгаяа 21 процентээр ехэдхээ, нёдондоной энэ үеынхиһөө 3,5 процентээр ехэ һү худалдаа. Закаменай аймагта һү һаалинь 8,6 процентээр, тушаалгань 9,5 процентээр дээшэлээ. Кабанскын аймагайхид январиин хоёр декада соо һү һаалгаяа 20,1 процентээр дээшэлүүлээ, нёдондонойхиһоо 4,2 процентээр ехэ һү гүрэндэ худалдаа.

Гэхэ зуура, республикын бусад аймагуудта биргүй байдал үзэгдэнэ. Кяхтын аймагай колхоз, совхозууд урданайхяараал һү багаар һаана. Январиин 2-дохи декадын дүнгөөр эндэхид һү һаалияа нёдондоной энэ үеынхиһөө 23 процентээр хороогоо. Тиихэдэ үнгэрһэн жэлэйхиһээ 42 процентээр бага һү гүрэндэ худалдаа. Январь һарын хоёрдохи декадада Заиграйн Онохойн совхоз нёдондоной энэ үеынхиһөө һү һаалга, гүрэндэ худалдалгаяа 27 процентээр, республикымнай томохон ажахы болохо Мухаршэбэрэй аймагай колхоз, совхозууд 51 процентээр хорооһон байна. Тиихэдэ Сэлэнгын, Прибайкалиин, Тарбагатайн, Зэдын аймагуудай ажахынууд энэ турша соо нёдондонойхиһоо бага һү һаагаа, гүрэндэ худалдаа.

Зорилго юуб гэхэдэ, КПСС-эй айкомууд, аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд, илангаяа Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Заиграйн, Прибайкалиин аймагуудай партийна, советскэ органууд бодото байдал дээрэһээ тобшолол хэжэ, саашадаа һү һаалия нэмээхэ, гүрэндэ һү тушаалгые эрид дээшэлүүлхэ уялгатай.

Республикын колхоз, совхозуудта һү абаха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ

1962 оной январиин хоёрдохи арбан хоногто

Аймагууд	Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, һүнэй бүхыдөө абтаһаниинь (процентээр)	Январиин хоёрдохи арбан хоногто һү худалдаха даабари (тоннoор)	Энэ үе соо бүхыдөө худалдагдаһаниинь (тоннoор)	Даабариин дүүргэлтэ (процентээр)
Байкало-Кударын	130,5	61	52	85
Баргажанай	70,6	115	59	51
Бичурын	108,3	120	102	85
Зэдын	92,4	139	138	99
Яруунын	100,6	144	81	56
Заиграйн	86,7	78	37	47
Закаменай	113,8	74	51	69
Кабанскын	122,0	69	50	72
Кяхтын	76,8	153	75	49
Мухаршэбэрэі.	86,6	167	68	41
Ахын	—	11,5	10	87
Прибайкалиин	96,8	45	29	64
Сэлэнгын	100,6	146	116	79
Тарбагатайн	90,3	88	72	80
Түнхэнэй	146,4	105	76	72
Хоринн	101,5	119	85	71
Баунтын	—	10	11	110
Хойто-Байгалай	—	1,5	4	240
Советскэ	—	54	79	146

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссида

СССР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин Центральна комисси СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1962 оной январиин 11-нэй Указаар баталагдаба. Һунгуулиин Центральна комисси ниитын организацинуудай, ажалшадай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэдһөө, мүн хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, колхознигуудай, сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудай түлөөлэгшэдһөө бүридэнэ.

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха Дүримэй ёһоор, бүхы ороной газар дээрэ һунгалтын ямараар үнгэргэгдэжэ байһаниие хинан хаража байха, һунгуулиин документнүүдэй формонуудые тогтоохо, гадна һунгагдаһан депутадуудые бүридхэлдэ абаха хэрэг һунгуулиин Центральна комиссида даалгагдана.

Һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр В. В. Гришинэй хүтэлбэреэр комиссиин түрүүшын заседани январиин 22-то Москвада, Союзуудай байшан соо болобо.

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтын бэлэдхэлтэй, тэрэниие үнгэргэлгэтэй холбоотой хэдэн асуудалнуудые һунгуулиин Центральна комисси хаража үзөөд, тусхай шиидхэбэринүүдые баталан абаба.

СССР-эй Верховно Советдэ болохоёо байгаа һунгалтануудта хэрэглэгдэхэ һунгуулиин документнүүдэй формонуудые һунгуулиин Центральна комисси батлаба. Һунгуулиин бюллетеньнүүдэй формонууд иимэ байхаар тогтоогдоо: Союзай Советдэ һунгаха һунгалтада—сагаан үнгэтэй, Союзна республикаһаа Национальностьнуудай Советдэ һунгаха һунгалтада—сэнхир үнгэтэй, автономно республикаһаа, автономно областьһоо гү, али национальна округһоо Национальностьнуудай Советдэ һунгаха һунгалтада —ягаан үнгэтэй.

Депутадта кандидадые бүридхэлдэ абаха тухай һунгуулиин Окружной комиссиин протоколой, дуу үгэлгэ тухай һунгуулиин Участково комиссиин протоколой, дуу үгэлгэ тухай һунгуулиин Окружной комиссиин протоколой формонууд, мүн Союзай Соведэй депутадаар, Национальностьнуудай Соведэй депутадаар һунгагдаһан тухай үнэншэлгэнүүдэй формонууд тодорхойлогдоо.

Һунгуулиин комиссинуудай тамганудай, һунгуулиин хайрсагуудай түхэл янзанууд баталагдаа.

СССР-эй Верховно Советдэ һунгахаар бэлэдхэхэ, мүн тэрэниие үнгэргэхэ комиссинуудай хэхэ хүдэлмэри тухай һунгуулиин Окружной болон Участково комиссинуудта эльгээгдэхэ бэшэгые һунгуулиин Центральна комисси баталаа.

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха Дүримые олон хэһэг тиражтайгаар хэблэн гаргаха тухай, мүн тэрэниие нютаг нютагуудта эльгээхэ тухай, һунгуулиин Центральна комисситай һунгуулиин Окружной комиссинуудай, мүн һунгуулиин Окружной комиссинуудтай Участково комиссинуудай холбоо барисаае хангаха тушаа асуудалнууд, мүн бусад зарим асуудалнууд хаража үзэгдөө.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Н. А. Муравьевагай, комиссиин секретарь нүхэр В. Н. Титовой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь нүхэр М. П. Георгадзын, СССР-эй Хэлхеэ холбоонской министр нүхэр Н. Д. Псурцевай, СССР-эй Зам харилсаанай министр нүхэр Б. П. Бещевэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гражданска агаарай флодой главна управлениин начальнигай орлогшо нүхэр В. Ф. Башкировай, СССР-эй Культурын министрын орлогшо нүхэр И. И. Цветковой элидхэлнүүдые комисси шагнаа.

Национальностьнуудай Советдэ һунгаха РСФСР-эй республиканска һунгуулиин комиссиин секретарь нүхэр М. А. Полехин, Национальностьнуудай Советдэ һунгаха Белоруссиин ССР-эй республиканска һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр И. Н. Макаров, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь нүхэр С. Д. Орлов, Белоруссиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь нүхэр Д. А. Лукашевич, СССР-эй Хэлхеэ холбооной министрын орлогшо нүхэр И. В. Клоков, центральна организацинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, совет олониитын, хэблэлэй, радиогой, телевидениин түлөөлэгшэд һунгуулиин Центральна комиссиин заседанида байлсаа. (ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГУУЛИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИССИИН ТОДОРХОЙЛЬОН ҺУНГУУЛИИН БЮЛЛЕТЕНЬНҮҮДЭЙ ФОРМОНУУД

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха

ҺУНГУУЛИИН БЮЛЛЕТЕНЬ

196___оной ____________„____“

Союзай Советдэ һунгаха №____________округ

Дуугаа үгэһэн нэгэ кандидадайнгаа фамилие һунгуулиин бюллетень соо үлөөгөөд бэшыень зурагты

Депутадта кандидадай фамили, нэрэ, обог	Депутадта кандидадаар хэн дэбжүүлээб

Сагаан үнгэтэй

Союзай Советдэ һунгаха ____________ Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ ____________

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха

ҺУНГУУЛИИН БЮЛЛЕТЕНЬ

196___оной ____________„____“

____________—һаа (—һээ)

(союзна республикын нэрэ)

Национальностьнуудай Советдэ һунгаха №____________округ

Дуугаа үгэһэн нэгэ кандидадайнгаа фамилие һунгуулиин бюллетень соо үлөөгөөд, бэшыень зурагты

Депутадта кандидадай фамили, нэрэ, обог	Депутадта кандидадаар хэн дэбжүүлээб

Сэнхир үнгэтэй

Национальностьнуудай Советдэ һунгаха ____________
Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ ____________

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха

ҺУНГУУЛИИН БЮЛЛЕТЕНЬ

196___оной ____________„____“

____________—һаа (—һээ)

(автономно республикын, областиин гү, али нац. округой нэрэ)

Дуугаа үгэһэн нэгэ кандидадайнгаа фамилие һунгуулиин бюллетень соо үлөөгөөд, бэшыень зурагты.

Депутадта кандидадай фамили, нэрэ, обог	Депутадта кандидадаар хэн дэбжүүлээб

Ягаан үнгэтэй

Национальностьнуудай Советдэ һунгаха ____________
Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ ____________

А. И. Микоян Прагада ерэбэ

ПРАГА, январиин 23. (ТАСС). Африкын оронуудаар аяншалаад, Эхэ ороноо бусажа ябаха замдаа КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд үсэгэлдэр үдын хойно Прагада тогтобо. КПЧ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй президент Антонин Новотный, КПЧ-гэй ЦК-гэй секретарь В. Коуцкий болон КПЧ-гэй ЦК-гэй бусад хүдэлмэрилэгшэд, ЧССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Давид гэгшэд А. И. Микояниие Рузинска аэродром дээрэ Прагада угтаа. СССР-һээ Чехословакида байдаг элшэн сайд М. В. Зимянин, Советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд угтамжада байлсаба.

Тэрэл үдэрөө, үдэшэлэн А. Новотный А. И. Микоян хоёрой хоорондо хани ёһоной уулзалга болобо. Энэ уулзалгань үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

Герман Титов Вьетнамда айлшална

ХАНОЙ, январиин 22. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин советскэ космонавт Герман Титов хоёр Хонгайн шахтернуудта ошожо айлшалба.

Алдарта герой-космонавтые угтахая городой бүхы хүн зон гараба. Советскэ Союзай Коммунистическэ партида, Советскэ правительствода, советскэ космонавт Герман Титовто зорюулагдаһан амаршалгануудтай транспарантнууд хаа хаанагүй харагдана.

Городой шахтернуудай, бүхы хүн зоной нэрэһээ Хонгайн мэр ехэ айлшанаа амаршалба.

Герман Титовой агууехэ баатаршалгын хүндэлэлдэ Ха-Лонг хушуунай үзэсхэлэнтэ һайхан аралнуудай нэгэндэ Герман Титовой нэрэ үгтэбэ гэжэ тэрэ соносхоо. Тэндэ байһан бүхы хүнүүд айхабтар хүхюутэйгээр Герман Титовые амаршалба. Тэндэ дүтэхэн оршодог хүдөө ажахын кооперативта, фабрикада, һургуулида Герман Титовой нэрэ олгогдоһон байха юм.

Хонгайда хүрэһэнэй һүүлээр президент Хо Ши Мин Герман Титов хоёр ДРВ-гэй эгээ ехэ порт, промышленна түб болохо Хайфон ошобо.

Хайфоной городской стадион дээрэ ехэ митинг болоо. Вьетнамай, Советскэ Союзай, бүхы социалис оронуудай арадуудай хоорондохи бата бэхи хани барисаае энэ митинг тодорхойлон харуулба.

Герман Титов үдэшэлэн совет элшэн сайдай айлшан боложо һууба. ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин, Вьетнамай ажалшадай партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, дипломатическа корпус, советскэ посольствын гэшүүд тэрэ уулзалгада байба.

Финляндиин обороной министр Москвада ерэбэ

МОСКВА, январиин 23. (ТАСС). СССР-эй Обороной министрын уряалаар Финляндиин Республикын сэрэгэй делегаци мүнөөдэр Москвада ерээ. Обороной министр Л. Бьеркенхейм делегациие толгойлно.

СССР-эй Обороной министр Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский, генерал-полковник Н. И. Гусев, генерал-лейтенант Г. С. Сидорович, Москва городой комендант генерал-лейтенант И. С. Колесников, Совет Армиин генералнууд болон офицернүүд Финляндиин обороной министрые, сэрэгэй делегациин гэшүүдые Ленинградска вокзал дээрэ угтаа.

Финляндиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ээро А. Вуори, посольствын хүдэлмэрилэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

Уулзалгын үедэ хүндэлэлэй харуул табигдаһан байгаа. Финляндиин, СССР-эй гүрэнэй гимннүүд наадагдаа.

КПСС-эй XXII СЪЕЗДЫН ЗААБАРИНУУДЫЕ ХҮН БҮХЭНДЭ ОЙЛГУУ

коммунис мүрысөөнэй далайсые улам үргэдхэхын тү

Суглаанда хабаадагшад: 1. Яруунын аймагай Нарһатын совхозой парткомой секретарь Г. П. Туезов. 2. Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой парткомой секретарииин орлогшо Г. Н. Тугарин.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Улам шударгыгаар...

Манай библиотекэ эгээ мүнөө үедэ КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые ойлгуулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Тиихэдээ аймагай, колхоз болон совхозой ажабайдалтай нягтаар холбохо, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхын хойноһоо оролдонобди.

Хүдөө нютагаар ябахадаа механизаторнууд болон малшадтай уулзадаг, уншалга, хөөрэлдөө хэдэг, номуудые тараан һэлгүүлдэгбди. Партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые ойлгуулха зорилгоор гансахан һүүлэй һарын туршада малшадтай 13 уншалга, ном, газетэ болон журналнуудаар 18 хөөрэлдөө үнгэргөөбди. Тиихэтэй хамта колхоз болон совхозуудтахи замай залуушуудай дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ, шэниисэ, кукуруза болон орооһото бусад ургамалнуудай абтасые дээшэлүүлхэ, таряа, мяха, һү болон тоһо гүрэндэ худалдаха, тушааха уялгаяа дүүргэжэ, амжалта туйлаһан дүй дүршэлые дэлгэрүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Жэшээнь, «Үнеэн бүриһөө 5 мянган литр һү һааха» гэһэн Ц. Доржиевагай ном, үнеэдые зүбөөр харууһалха, ариг сэбэрые сахилгаар һаалишадай баримталха дүрим, тугалнуудые зүбөөр харууһалан тэжээхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудаар бэшэгдэһэн номууд тушаа тусхай конференцинүүд үнгэргэгдөө. Мүн мал ажалай фермэнүүдэй дэргэдэхи улаан булангуудые түхеэрэлгэдэ, партиин XXII съездын материалнууд тухай харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэлгэдэнь колхозуудай клубуудта туһалнабди. Һаалишан нүхэд Хандакова, Доржиева, Ангархаева, Якшеева, Будаева болон бусад нүүдэл библиотекэнүүдые даадаг юм. Тиимэ библиотекэнүүдтэ «Партиин агууехэ түсэбые бэелүүлхын түлөө», «Замай залуушад» гэһэн, мүн ондоошье һонирхолтой зурагууд няагданхай. Тэрэшэлэн В. И. Ленинэй, партиин ЦК-гэй пленумүүдэй, XXII съездын шиидхэбэринүүд тухай олон материал бэлдэгдэн табигданхай. Бурят ороной колхоз, совхозуудтахи ажахын тоосоондо ороһон бригаданууд тухай В. Р. Филипповэй номоор уншагшадай конференци декабрь һарада үнгэргэгдөө һэн.

Тэрэшэлэн библиотекэдэмнай оргшод хэрэгтэй номоо шэлэн абаха аргатай.

Партиин XXII съездын табиһан эрилтын ёһоор ажал хүдэлмэрээ улам эршэмтэйгээр ябуулжа, аймагай урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ туһалха уялгатайбди.

Н. Панфилова,
Түнхэнэй аймагай библиотекые даагша.

Д. Сороковинова,
библиотекарь.

Яруунада иимэ юумэ хэгдэнэ

(Соёл сурталай хүдэлмэриин зарим тэды дүй дүршэлһөө)

Коммунизм байгуулха агууехэ хараа түсэбүүдээ бэелүүлхын түлөө манай арад зоной шармайн тэмсэжэ байһан мүнөө үедэ соёл сурталай хүдэлмэриин удха шанар улам ехэ болоно. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, ниитын шэнэ харилсаануудые хүгжөөхэ, коммунис ёһоор ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ соёлой хүдэлмэри айхабтар ехэ үүргэтэй.

Гүн гүнзэгы удхатайгаар соёлой хүдэлмэри ябуулха тудам ажалшадай зохёон байгуулхы үүсхэл эдэбхи улам бадаран дэлгэрхэ, коммунизм байгуулха гол зорилго урагшатайгаар шиидхэгдэхэнь элитэ.

Манай аймагай партийна организацинууд партиин съездын материалнуудые хүн бүхэндэ ойлгуулхын тула горьтой хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Колхоз, совхозуудта, промышленна, худалдаа наймаанай предприятинуудта дүрбэ мянга гаран хүн партиин түүхэтэ съездын шиидхэбэринүүдые шудалжа байна. Кружок болон экономикын эхин һургуулинуудта шэнэ хүнүүд олоороо нэмэжэ ороно. Жэшээнь, Яруунын совхоздо түрүүшээр 349 хүн бэшүүлһэн аад, мүнөө 400 гаран хүн һурана. ДЭУ-506, хэлхеэ холбооной конторо, барилга-хабсаралгын управлени болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд бултадаа съездын материалнуудые шудалха кружогуудта һуража байнхай. Холын гүүртэ, отаранuудай малшад эдэ документнүүдые уншажа танилсана. Зарим организацинуудта съездын материалаар тусхай кружогууд эмхидхэгдээ.

Пропагандистнар болон һурагшадта туһалха зорилгоор политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд олониитын хүсөөр байгуулагдаа. «Коммунизм» колхоздо, Яруунын, Исингын совхозуудта иимэ кабинедүүд хүдэлжэ байдаг. Дүршэл ехэтэй, эрдэм бэлэдхэлтэй хүнүүд тэдэ кабинедүүдые хүтэлбэрилнэ. Мүн бусад колхоз, совхозуудта шэнэ кабинедүүд байгуулагдахань.

КПСС-эй райком пропагандистнарай, агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинар үе үе зарладаг. Райкомой секретарьнар нүхэд Д. Т. Раднаев, Ц. Ж. Жалсанов, съездын делегат Н. М. Виноградов тэдэ семинарнууд дээрэ элидхэл хэһэн, лекци уншаһан байна. КПСС-эй XXII съездээр 3 семинар үнгэргэгдөө.

Политическэ һуралсалда аймагай зарим ажалшадай хабаадаагүй байһые хараадаа абалсан, хүн зоной гэр байрануудтань ошожо ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхые оролдогдоно. Мүнөө аймаг доторнай 450 гаран агитатортай 35 агитколлектив хүдэлжэ байна. Партиин съездын материалнуудые олониитэдэ ойлгуулха хүдэлмэри хүнгэдхэхэ зорилгоор АГИТАТОРНУУДАЙ БАЙШАН бии болгогдоо. Мүнөө 50 гаран иимэ байшангууд нээгдэнхэй. Үдэшэндөө хүн зон эндэ олоороо суглардаг, агитаторнууд хөөрэлдөө хэдэг юм.

Нарһатын совхозой 2-дохи фермын коммунистнууд ехэ хүдэлмэри ябуулна. Пенсионер нүхэр Ц. Ш. Ширабон энэ хүдэлмэри ударидадаг. Тус фермын хүдэлмэришэд коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө шармайн тэмсэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ фермынхид һайн үрэ туйлаа. Мяха абаха уялгала 119 процент, гүрэндэ худалдаха түсэбөө 118,4 процент дүүргээ. Фермын хүдэлмэришэд һайнаар хүдэлжэ, хүхижэ зугаалжашье шададаг зон. Хүнды гэжэ нютагтань соёл гэгээрэлэй һонин хүдэлмэри ябуулагдадаг болонхой. Эндэ ДУУ, ХҮГЖЭМЭЙ ҮДЭШЭ үнгэргэгдэнэ. Ахалагша малшан Б. О. Дымбрыловэй гэртэ гүүртын малшад үдэшэндөө сугларжа, шэнэ хүгжэм, дуу шагнажа сэнгэдэг юм. Нэгэ иимэ үдэшын үедэ инвалид Цырен-Дондок Очирович Раднаев хуурaар, лимбээр, аккордионоор олон дуу дуулаһан байна. Эндэ хүгшэншье, залуушье хүнүүд дуу дууладаг, хүгжэмөөр наададаг. Мал адуулагшад, һаалишад Коммунис партияа магтаһан, ажабайдалаа һайхашааһан дуунуудые дуулана. Тиихэтээ хамта һони һонин хөөрэлдөөнүүдые хэдэг. Партийна организациин секретарь Ц. Ш. Ширабон «Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха тухай» удха түгэлдэрөөр үнгэргөө. Иимэ һонирхолтой үдэшэнүүдые байд гээд лэ эмхидхэдэг болоо. Энэнь юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, ойлгууламжын, идхамжын хүдэлмэринь уран һайханай номернуудтай холбогдон зохилдуулагдана. Иимэ үдэшын эмхидхэгдэхэдэ хүн зон ехэ дуратайгаар суглардаг байна.

Шэлэ гэжэ нютагта ҺААЛИШАДАЙ ХООР эмхидхэгдэһэниинь һонирхолтой. Дуу, хүгжэмөөр дамжуулан аймагай һаалишадай дунда коммунизмын суртал бодол дэлгэрүүлхэ зорилго урдаа табинхай. Хэргэндэ, Нарһата болон бусад газар нютагуудаар эдэнэр ябажа, наада табина.

Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулалсана. Аймаг дотор 18 киноустановко, соёлой гурбан байшан, хүдөөгэй 19 клуб, 5 культбаза, мүн бусад хэдэн эмхи зургаанууд хүдэлдэг. Эдэнэй бүхы хүдэлмэринь партиин съездын материалнуудые олониитэдэ ойлгуулха хэрэгтэ зорюулагданхай. Уран һайханай кружогууд хүдэлмэрээ шэнэлэн һайжаруулжа байна. Бүхы клуб, библиотекэнүүдтэ КПСС-эй XXII съездын материалнуудтай тусхай столнууд табигдажа түхеэрэгдээ. Нүүдэл агитколлектив эмхидхэгдээ.

«Знани» гэдэг лекторнүүдэй нэгэдэл тус хүдэлмэридэ бүгэдөөрөө хабаадана. Бүлгэмэй лектор бүхэн энэ үе соо 10—15 лекци уншаба.

Партийна пропагандын хүдэлмэридэ РАДИО ҮРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ. Түрүүшүүлэй туйлалтануудые, мүн бэшэшье асуудалнуудаар радио дамжуулга эмхидхэгдэнэ. Энээниие нүхэр Яковлев хүтэлбэрилдэг. Олониитэдэ харша ябадалтаниие наадалһан, шоо үзэһэн сатирын тусхай номер байд гээд гаргагдана. Багшанар Н. Табуле, А. Цыбикова, врачнууд Филимонов, Дугарова болон бусад мэргэжэлтэн иимэ радио дамжуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Аймагай партийна организацинууд партиин съездын материалнуудые олониитэдэ ойлгуулхадаа соёл сурталай хүдэлмэри ажабайдалтай холбоотойгоор, гүн гүнзэгы удхатайгаар ябуулха гэжэ оролдоно. КПСС-эй райкомой пропаганда, агитациин таһагай дэргэдэ соёл сурталай хүдэлмэриин совет байгуулагдаа. Энээндэ ажахын элдэб һалбаринуудай, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хабаадана.

Соёл сурталай хүдэлмэри тодорхойгоор ябуулха тон шухала. Энээниие үрэ нүлөө ехэтэй болгохын тулада колхоз, совхозуудай, предприятинуудай үмэнэ табигдажа байһан зорилготой нягта холбоотойгоор ябуулхые оролдогдодог гээшэ. Манай аймагай эрхэ байдалда ороохо таряа, мяха, һү, нооһо болон бусад зүйлнүүдые ехээр абаха зорилго табигдаа. Энээндэ соёл гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал хандуулагдана.

КПСС-эй XXII съездын материалнуудые олониитэдэ ойлгуулха хүдэлмэри дүүрэн хэгдэнэ гэхын аргагүй. Саашадаа үшөө ехэ юумэн хэгдэхэ болоно. Энээниие туйлахын тула ехэ оролдолго гаргагдаха ёһотойнь элитэ.

Д. ДАГБАЕВ,
КПСС-эй Яруунын райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ ЗҮБӨӨР ЯБУУЛХАДА

Манай Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай партийна организаци ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болонхой. Энэ асуудал партийна суглаанууд, бюрогой болон парткомой заседанинууд дээрэ ходо хэлсэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд абтажа байдаг. Ажалшадай дунда ябуулагдажа байгаа политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ 120 пропагандист, хэдэн зуугаад агитатор, коммунистнар, хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсана.

Комбинадай хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд болон алба хаагшад партиингаа XXII с'ездын материалнуудые ехэтэ һонирхон шудалжа байнад. Энээгээр ходо лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн, конференцинүүд үнгэргэгдэнэ. Һаяхан бүхы комбинадай экономическа конференци боложо, продукци ехээр абаха, тэрэнэй үнэ сэнгыень химдаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ 140 гаран бодото дурадхалнууд һайшаагдан абтаа.

Политическэ һуралсалай эхилхэдэ 1612 хүн кружок, семинарнуудта ябажа захалаа юм. Партиин XXII с'ездын материалнуудые шудалалгын эхилхэдэ, хэдэн олон хүнүүд тэндэ һураха дуратай байһанаа мэдүүлээ. Тиин мүнөө хэдэ мянган хүн политическэ һуралсалда хабаадуулагданхай. Һүүлэй үедэ комбинадай цехүүдээр хэдэ хэдэн парткабинет, агитпунктнууд нэмэжэ нээгдээд, партиин XXII с'ездын материалнуудые ажалшадта ойлгуулха, СССР-эй Верховно Соведые һунгаха асуудалаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Ажалшадай дундахи политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ажабайдал болон ажал хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор ябуулагдана.

Тиин манай коллективтэ архи ууха, элдэб ааша гаргаха, ажалай журам эбдэхэ ушарнууд үсөөн боложо байнхай. Ажалшадай политическэ, ажалай эдэбхи улам бадарна, ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандан, үльгэр жэшээ харуулдаг хүнүүдэй зэргэ улам олошорно. Комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй 60 гаран процентнь коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэнэ. Предприятимнай 1961 он соо продукци гаргаха түсэбөө болзорһоонь урид, декабриин 11-дэ дүүргээ һэн.

Политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри барилгын материалнуудай, модо бэлэдхэлэй цехын, шанаржуулгын фабрикын, Холтосон руднигай партийна организацинуудай зүгһөө илангаяа ойлгосотой, шадамараар ябуулагдана. Эдэ цехүүдэй түсэб даабаряа саг болзортонь дүүргэдэг болоһониинь ойлгосотой. Тэндэхи пропагандист, агитатор нүхэд Лысенко, Пичугин, Хилханов, Потехин, Наумченко, Елитенко, Седунов болон бусад партийна даабаридаа харюусалгатайгаар хандажа, ажалшадай дунда тон ехэ хүдэлмэри ябуулнад. Үнинэй пропагандист Яков Григорьевич Лысенко һара бүхэндэ цехынгээ пропагандистнуудтай семинар үнгэргэдэг. Тэрээндэнь пропагандистнуудһаа гадна, участогай начальнигууд, бригадирнууд, партгруппоргнууд, профгруппоргнууд хабаададаг юм. Тэндэ сугларагшад 3—4 часай туршада цехын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри ямараар ябуулагданаб, саашадаа хайшан гээд, ямар шэнэ онол арга хэрэглээ һаа һайн бэ гэжэ зүбшэн хэлсэдэг.

Цехын парторганизаци агитаторнуудаа хоёр бүлэг болгон хубаанхай. Нэгэ бүлэгынь арба-арбан үрхэтэ айлнуудые даажа абаад, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Нүгөөдэдэнь агитпунктнууд даалгагданхай. Агитаторнуудай хүдэлмэри нигэжэ эмхидхэхэдэнь, хүдэлмэридэ хабаадуулагдаагүй хүн үлэдэггүй. Ажалшадай дунда ябуулагдажа байгаа ойлгууламжын хүдэлмэридэ эхэнэрнүүдэй, үйлсын соведүүд, пенсионер үбгэд, хүгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Пенсионер нүхэд Нестер Васильевич Кубенин, Макар Кузьмич Осипов, Иван Васильевич Акуловай үүсхэлээр ажалшадай гэр байрануудтань гурбан агитпункт нээгдээд, ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Гэхэтэй хамта ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгоор манай парторганизациин ябуулдаг хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Энергоцехын парторганизаци XXII с'ездын материалнуудые шудалха хэрэг ямараар эмхидхээб гэһэн асуудал һаяхан парткомой заседани дээрэ хаража үзэгдөөд, ехэ дутуу дунданууд элирүүлэгдээ. Ажал хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые дары усадхажа, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула манай партийна организаци тодорхой хэмжээ абажа байна.

В. ГУРУЛЕВ,
Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай парткомой секретариин орлогшо.

Хориин Анаагай совхозой 1-дэхи фермын хүдэлмэришэд агитаторай байшанда сугларaад, агитатор Лидия Сергеевна Новак гэгшэтэй хөөрэлдэжэ байна. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЗУРАГЛАЛ

ҮНЭН ҮГЫН ХҮСЭН

Хүбэн шэнги бамбагар сaһан агаарта аалиханаар эрьелдэн, газарта унана. Мантан томо мастерскойн хажуудахи гэрэй сонхонуудһаа электрын ялагар галай сасарха холоһоо харагдана. Дотооонь ороходо, хододоо хүнэй дура буляама дулаахан, һаруул, сэбэр сэгсэ байдаг. Сэмбэ хушалтатай стол тойроод газетэ, журналнуудые уншажа һуугаашадые гү, али шатар дойбод табяашадые харахат. Энэмнай — Кяхтын аймагай Октябрьска тосхондо олониитын хүсөөр эмхидхэгдэһэн политическэ гэгээрэлэй байшан гээшэ. Энэ үдэшэ хүнүүд суглар-сугларһаар гэрээрнь дүүрэшэбэ. Тэдээндэ һуури оложо һуулгаха гэжэ гэрэй эзэн ехэл оролдоно, һууриин хүртэхэгүйдэ, ехэл аягүйрхэһэн янзатай болоод, абана.

— Иван Иннокентьевич, һанаагаа бү зобогты. Эндэхэнэ бүри зохид һуури олоод һуунообди,— гэжэ һая орожо ерэгшэдэй нэгэн дуугарна. Столой саана һуугааша харабтар шарайтай, гушаад гарамгай наһатай эхэнэр:

— Зай, сугларха хүнүүднай булта ерээл ха. Хөөрэлдөөгөө эхилээбди,— гээд дэбтэрээ гаргажа, ерэһэн хүнүүдые тэмдэглэнэ.

— Валентина Ефимовна, бэшүүлээгүй хүнүүд занятидатнай байлсажа болохо юм гү? — гэһэн асуудалтайгаар гэрэй хоймортo һуугшадай нэгэн тэрэ эхэнэртэ хандана.

— Юундэ болохогүй һэм даа. Танай һайн дураараа ерэһэнтнай ехэл һайшаалтай,— гэжэ пропагандистнь харюусана. Үгы, теэд хэшээлдэнь уригдаагүй ямар хүнүүд ерээ гээшэб? Хүдөө ажахын машина, техникэ заһабарилха мастерскойн коммунистнууд политическэ һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ хэшээлдээ ябажа эхилһэн байгаал. Теэд шэнэ жэлэй түрүүшын хөөрэлдөөн урда урдынхиһаа үлэмжэ һонирхолтойгоор үнгэрөө һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, шэнэ пропагандист Валентина Данилова коммунизм тухайда хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмөөр хөөрэжэ үгөө ха юм. Тэрэ түрүүшын хэшээл тухай һураг суу хойто үдэрынь бүхы тосхоноор тараһан гэхэ. Тиимэһээ 2-дохи хэшээлдэнь мастерскойн хүдэлмэришэд өөһэдынгөө дураар ерээ бшуу. Тэрэ сагһаа хойшо 20 хүнэй оронд аяар 40 гаран хүн һурадаг болонхой.

Хоёрдохи хэшээл дээрэ «Коммунизм арад зоной ажалша хүдэр гараар байгуулагдаха» гэһэн асуудалые нүхэр Данилова дэлгэрэнгыгээр тайлбарилжа үгэнгөө, мастерскойн байдалһаа жэшээнүүдые дурдаба. Һүүлээрнь энэ асуудалаар шангахан хөөрэлдөөн болоо. Семинарта хабаадаһан нүхэд Игумнов Н., Дубинин М., Шатская А. гэгшэд энэ темээр гүнзэгы харюу үгөөд, мастерскойнгоо ажабайдалтай нягтаар холбон хөөрэбэ. Хөөрэлдөөнэй үедэ иимэ ушар элирүүлэгдээ. Хүдөө ажахын машина, тракторнуудые саг болзор соонь заһабарилха угаа харюусалгатай зорилго мастерскойн коллективэй урда табигдаһан байгаа бшуу. Теэд энэ хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд гүйсэд тооной элирээ һэн. Жэшээнь, тракторта хэрэгтэй частьнуудай дутуу дээрэһээ, хүдэлмэришэдэй дунда эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ябуулагдадаггүй дээрэһээ заһабарилгын хүдэлмэри муугаар ябажа байба.

Иимэ ушарай тохёолдоод байхада яалтайб, ганса хөөрэлдөөгөөр үнгэргэжэ болохо гү? Үгы ааб даа! Тиимэ хадань «иимэ байдалһаа гараха арга боломжо бии гү?» гэһэн асуудал нүхэр Данилова бултанай урда табиба. «Арга боломжо бии» гэжэ хэдэн хүн бата найдамтайгаар харюусаа.

Үнинэй һанажа ябаһан юумээ хүдэлмэришэд хойно хойноһоонь хэлэбэ. Жэшээнь, өөһэдынгөө хүсөөр зарим частьнуудые хэхэ, бар хүсэнэй хүдэлмэри оньһожоруулха, архи уугшадтай, залхуу зайгуулнуудтай эрид хатуугаар тэмсэхэ, бүхы коллективээрээ коммунис ажалай түлөө тэмсэхэ, арадай дружина болон сүүд эмхидхэхэ гэхэ мэтэ угаа шухала дурадхалнуудые оруулаа. Тэрэ хөөрэлдөөн һүни оройхон болотор үргэлжэлөө һэн. Хүнүүд гэртээ ехэл хүхюунүүд тараһан байгаа.

Пропагандист нүхэр Даниловагай, мүн хүдэлмэришэдэй үүсхэлые партийна эхин организаци һайшаагаад, тэрэнэй хүдэлмэридэ туһалжа эхилээ. Хойто үдэрынь Валентина Ефимовна трактористнарай хамтын байрада ошожо хараад, гайхахын ехээр гайхаба. Тэндэнь хүйтэн, үбдэгсөө шорой... Уншаха гэхэдэ газетэ, журналшье байбагүй, радио шагнаха гэхэдэ хон жэн. Тиимэһээ залуушуул ходо архи уугаад, наншалдаа хэрүүл гаргадаг байгаа. Тэндэһээ бусамсаараа залуушуулай хамтын байра һайжаруулха асуудал мастерскойн директор нүхэр Дукогой урда шангахананаар табиба. Үдэр сагай үнгэржэл байбашье, хамтын байрада хубилалта болоогүй, тэрэл зандаа байшоо. Теэд тиимэ ушарые тэсэжэ болол той гү? Нүхэр Данилова өөрөө залуушуултай хөөрэлдэхэ гэжэ шиидэбэ. Трактористнар пропагандистын дурадхалые үнэн зүрхэнһөө зүбшөөжэ, байраяа өөһэдын хүсөөр сэбэр болгохо, газетэ, журнал абадаг болохо, радио оруулха гэжэ шиидээ. Тиигэһэнэй удаа тэдэнэр кружогой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болонхой.

Тэрэ сагһаа хойшо Валентина Ефимовна хамтын байраар ходо ерэжэ, залуу механизаторнуудтай элдэб темээр хөөрэлдөөнүүдые хэдэг, тэдэнэй уншаһан ном тухай зугаалдаг болоһон юм.

Гэхэтэй хамта нүхэр Данилова өөрөө баһал харюусалгатай ажал даадаг ха юм даа. Улаан бургааһан шэнгеэр ургажа ябаһан үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхын тула эдэбхи оролдолго гаргаха хэрэгтэй бшуу. Ажалай хэды ехэшье һаа, Валентина Ефимовна сүлөө саг оложо, ниитын хүдэлмэридэ тон эдэбхитэйгээр хабаададаг хүн. Эгээл тиимэһээ тосхоной зон нүхэр Данилова тухайда нигэжэ хэлсэдэг:

— Манай Валентина ёһотойл багша даа, Коммунизм байгуулагшадые хүмүүжүүлхэ һайн һайхан хэрэгтэнь бүри ехэ амжалта хүсэнэбди.

Арад зоной сэгнэлтэһээ үлүү ехэ сэгнэлтэ байха аал! Зондоо магтуулха гээшэмнай ёһотойл жаргал ха юм.

Д. Ошоров.

Обществын гэшүүдэй ушар ёһо мэдэсын дээгү[...] ха тудам коммунизмын материально-техническэ [...] һуури байгуулха хэрэгтэ, ажалай коммунис түхэл [...] дые, хүнүүдэй хоорондохи шэнэ харилсаануудые х[...] хэ хэрэгтэ тэдэнэй зохёон байгуулхы эдэбхинь бү[...] сэдөөр ба үргэнөөр дэлгэрнэ, тиимэ болохолоороо, [...] низм байгуулгын зорилгонууд бүри хурдан түргэнөө[...] жалтатайгаар шиидхэгдэнэ.

КПСС-эй Програм[...]

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ДОРЮУН АЛХАМ

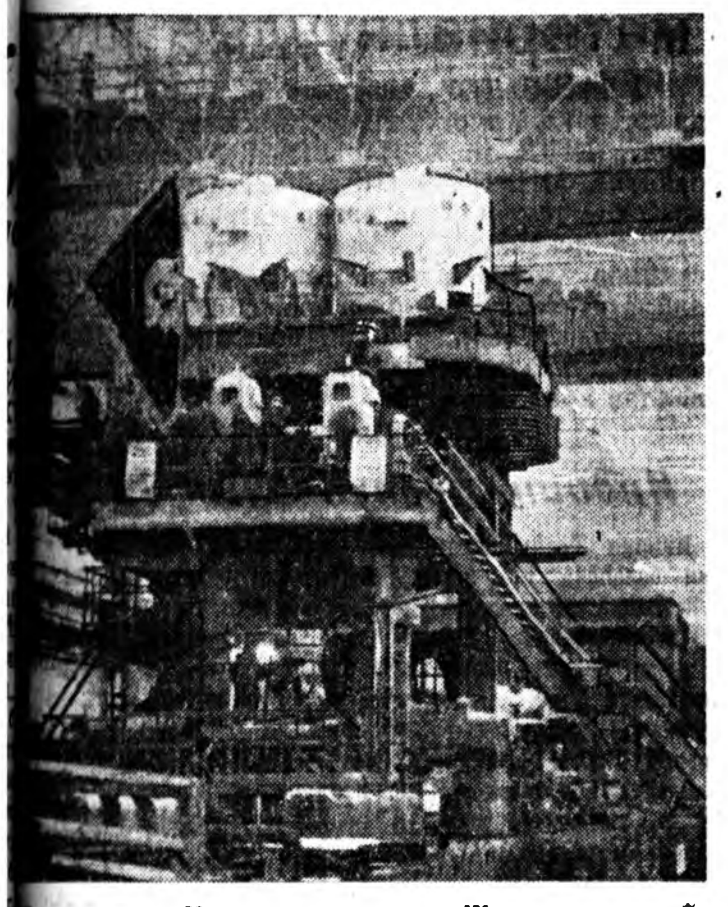

...э ОБЛАСТЬ. Ильичын нэрэмжэтэ Ждановска ме...ска заводой хүдэлмэришэд «1150» түхэлэй ехэ ...ад нимгээр хабтайлган гаргадаг прокатна стан) ...а оруулхаяа байна. Зураг дээрэ: «1150» түхэ...т.

1961 ОНДО СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫН ХҮГЖЭЛГЭ

...жэлдэ
...түүхэтэ
...ын бо-
...э эконо-
...хөөлгэдэ, арадай
...лам һайжаруулга-
...лбосоролыень дээ-
...шэнэ амжалта-
...даа. Энээн тушаа
...адай ажахые 1961
...хэ гүрэнэй түсэбэй
...дүнгүүд тухай
...инистрнүүдэй Со-
...дэхи Централь-
...ическэ управле-
...эл соо хэлэгдэнэ.
...енна үйлэдбэриин
...кээгээр жэлэй тү-
...мышленностиин хү-
...эд үлүүлэн дүүр-
...ци бүтээн гаргал-
...хитой сасуулбал
...эр, тэрэ тоодо үй-
...эрэгсэлнүүдые бү-
... бүлэг), даб дээ-
...энэй ёһоор, 10
...центээр, хэрэглэл-
...дые («Б» бүлэг)
...тээр нэмэһэн бай-

...элэй түсэбэй даал-
...амжалтатайгаар
... Промышленнос-
...продукци үнгэрһэн
...й турша соо (до-
...даабаринуудаар)
...нэмэхээр хараа-
...ад, 33 процентээр
...оон жэлэй түсэбэй
...урбан жэлдэ үй-
...эхөөр хараалагда-
...доо 19 миллиард
...игөөр ехэ продук-
...а. Промышленна
...хы дээрэнь, мүн
...а продукцинуудай
...жэлэй түсэбүүдые
...публиканууд бул-
...эн дүүргээ. Про-
...иин талаар бүхы
...бэй амжалтатай-
...гдэбэшье, хэдэ хэ-
...иятинуудай түсэ-
...эгүй байһаниинь
...дутуу болоно.

...эйхитэйнь сасуул-
... хара болон үнгэтэ
...ин бүхы продукци
...ээр, түлишын бо-
... хүсэнэй промыш-
...—7 процентээр, ма-
...лгын, металл бол-
...н —16 процентээр,
...промышленностиин
...ентээр, барилгын
...удай промышлен-
...12 процентээр, ой
... саарһанай, модо
...гын промышлен-
... процентээр, хүнгэн
...ностиин, культур-
...лай хэрэгсэлнүү-
...дбэрилгын—5 про-
...э хоолой промыш-
...—7 процентээр нэ-
...а.

...мэдээсэл соо иигэ-
...на. Үнгэрэгшэ жэл-
...лион тонно шэрэм,
...н тонно булад хай-
... 55,2 миллион тон-
... гаргагдаа, 118 мил-
... түмэрэй руда, 166
... тонно нефть, 60,9
...кубическа метр газ
... миллион тонно
...лтагдаа, 327 мил-
...атт-час электрын
... гаргагдаа, 15,3
...онно минеральна
... 250 мянган тонно
... холимол утаһан
...алл отолдог 164
...эг станок, 30,5
... кузнечно-прессо-
... 555 мянган хэһэг
... 264 мянган хэһэг
...4 миллион түхэри-
... ажахын машина-
...мянган хэһэг таряа-
...н, 15,8 мянган хэ-
...тор бүтээгдээ, 2,6
...нно саарһан, 50,9
...онно цемент гаргаг-

даа, 4,9 миллиард дүрбэлжэн метр пумаажан бүд, 455 миллион дүрбэлжэн метр нооһон бүд, 493 миллион дүрбэлжэн метр лен бүд, 683 миллион дүрбэлжэн метр торгон бүд нэхэгдээ, 442 миллион паар арһан гутал оёгдоо, 26 миллион хэһэг элдэб түхэлэй часууд, 4,2 миллион хэһэг радиоприемник болон радиоло, 1,05 миллион хэһэг телевизор, 686 мянган хэһэг холодильник, 1,3 миллион хэһэг хубсаһа угаадаг машина, 1,3 миллиард түхэригэй мебель бүтээгдээ, (колхозуудай болон хүн зоной гэртээ абаһан мяхые оруулалсангүйгөөр) 4,3 миллион тонно мяхан, 894 мянган тонно малай тоһон, һүндэ оруулжа тоолоходо 9 миллион тонно һүнэй продукци, 8,4 миллион тонно элһэн сахар абтаад, 5,6 миллиард банка консервэ гаргагдаа.

Хүндэ промышленностиин продукци гаргалга горьтойгоор нэмээ. 1960 онойхиһоо 4,1 миллион тонноор ехэ шэрэм, 5,4 миллион тонноор ехэ булад хайлуулагдаа, 4,3 миллион тонноор ехэ прокат бүтээгдээ, 11,8 миллион тонноор ехэ түмэрэй руда, 18 миллион тонноор ехэ нефть, 13,7 миллиард кубометрээр ехэ газ, 34,7 миллиард киловатт-часаар ехэ электрын элшэ хүсэн абтаа, 5,3 миллион тонноор ехэ цемент, 6 миллион кубическа метрээр ехэ хабсаргагдадаг түмэр бетон бүтээгдээ. Химическэ промышленностиин продукциин юрэнхы дээрээ 14 процентээр нэмэһэн байгаа һаань, холимол дабирхай, пластическа зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 22 процентээр ургаһан байна. Үнгэтэ металлнуудые абалга, элдэб олон янзын машина болон түхеэрэлгэнүүдые бүтээлгэ мүн лэ нэмэһэн байха юм.

Арадай хэрэглэлэй эд бараа бүтээлгэ: арһан гутал — 23 миллион паараар, дотор болон гадар трикотаж хубсаһан — 22 миллион хэһэгээр, телевизорнүүд —223 мянган хэһэгээр, холодильнигууд — 157 мянган хэһэгээр, хубсаһа угаадаг машинанууд —390 хэһэгээр, мебель —175 миллион түхэригөөр, үдхэн һүөөр буйлуулагдаһан продукци —749 мянган тонноор, элһэн сахар—2,1 миллион тонноор, консервэ — 695 миллион банкаар нэмэһэн байна.

ЦСУ-гэй мэдээсэл соо саашадаа иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Научно-шэнжэлэлгын, проектно-конструкторско организацинууд, промышленна предприятинууд хадаа арадай ажахын элдэб һалбаринуудта хэрэглэгдэхэ 3.000 шахуу шэнэ шэнэ түхэлэй машинануудые, механизмуудые, аппарадуудые, бусад түхеэрэлгэнүүдые, мүн 1.000 шахуу элдэб янзын шэнэ шэнэ түхэлэй приборнуудые ухаалан зохёогоод, бүтээн гаргаһан байна. Хуушанай түхэл янзын хойшоо гараһан 600 шахуу ондоо янзын машинанууд, түхеэрэлгэнүүд, приборнууд үйлэдбэрилэгдэхэеэ болижо, мүнөөнэй бүри нарин һайн түхэлэй машинануудаар һэлгэгдээ. Совнархозуудай машина бүтээлгын предприятинуудта 60 мянга шахуу металл отолдог станогууд, кузнечно-прессовэ шудхалаагай, бусад түхеэрэлгэнүүд һэльбэн заһагдаа.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта техническэ дэбжэлтэ ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Тэдэнэр 4 миллион үлүүтэй дурадхал оруулаа. Арадай ажахыда ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын 2 миллион 800 мянга шахуу дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдээ. Энэ хадаа жэлэй турша соо абажа үзэбэл, 1,7 миллиард үлүүтэй түхэриг алмаха арга олгоно.

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай хүдэлмэриин үдэрэй богони болгогдобошье, ажалай бүтээсэ 1960 онойхидо орходоо 4 үлүүтэй процентээр дээшэлээ. Үйлэдбэриин, ашаа шэрэлгын, эд бараанай эрьесын дээшэлһэнэй ашаар арадай ажахыда урдахи жэлэйхидэ орходоо 6 тухай процентээр ехэ ашаг олзо оруулагдаа.

Америкын Холбоото Штадуудтай амгалан ёһоной экономическа мүрысөө хэхэдээ, Советскэ Союз 1961 ондо шэнэ амжалтануудые туйлаа гээд ЦСУ-гэй мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Хэрбээ 1961 оной турша соо СССР-тэ промышленна үйлэдбэрилгын 9,2 процентээр нэмэһэн байгаа һаа, США-да продукци оройдоол нэгэ процентээр ургаһан байха юм. Мүн энэ үе соо СССР-тэ булад хайлуулгын 8 процентээр нэмээ һаань, США-да 1,7 процентээр хороо, СССР-тэ электрын элшэ хүсэ абалгын 12 процентээр дээшэлхэдэ, США-да миил 4 процентээр нэмээ. СССР-тэ нефть абалгын 12 процентээр нэмэхэдэ, США-да 2,5 процентээр нэмэһэн байна. СССР-эй промышленна продукциинь бүхы хэмжээн үнгэрэгшэ жэлдэ США-гэй промышленна продукциин 60 гаран процентын тухай болоһон байна.

«Хүдөө ажахы» гэжэ бүлэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. 1960 ондо хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай тарилгын талмай 203 миллион гектар байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 204,6 миллион гектар болоо. 1960 ондо орооһото ургамалнуудай тарилгын талмай 121,7 миллион гектар байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 128,3 миллион гектар болоһон байха юм. Бүхы кукурузын тарилгын талмай үнгэрэгшэ жэлдэ 25,7 миллион гектар болоһон байна.

Ниитэ дээрээ 8,4 миллиард пүүд таряан бүхы орооһото ургамалнуудһаа абтаа. Энэнь 1960 онойхидо орходоо 200 миллион пүүдээр ехэ юм. 1961 ондо 1960 онойхидо орходоо ехэ орооһо таряан, сэбэрлэгдээгүй хлопок, наран сэсэг, хартаабха, огородой эдеэн худалдагдажа абтаа. Мал ажал түргэнөөр хүгжөөхэ эрхэ байдал бии болгохо талаар горьтой хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тоо бүридхэлэй мэдээнэй ёһоор 1962 оной январиин 1-нэй байдалаар бүхы түрэлэй малай тоо толгой нилээд олон болоо. Эбэртэ бодо малай, гахайн тоо толгой дайнай хойто тээхи ямаршье жэлэйхидэ орходоо дээгүүр байгаа гэбэл: эбэртэ бодо мал 6 миллион 100 мянган толгойгоор, гахай 7 миллион 700 мянган толгойгоор олон болоо; үнеэдэй тоо жэлэй турша соо нэгэ миллион 500 мянган толгойгоор, хони, ямаанай — 3 миллион 800 мянган толгойгоор олон болоһон байна. 1961 ондо мал ажалай продуктнуудые худалдажа абалга нэмээ гэбэл: һүн—2 миллион тонноор, үндэгэн—924 миллион монсогороор, нооһон—11 мянган тонноор ехэ болоо. Мяха худалдажа абалга зарим зэргээр доошолһон байна.

Бүхы түхэлэй транспортаар ашаа шэрэлгэ долоон жэлэй эдэ жэлнүүдтэ 20 процентээр нэмэхэ гэжэ хараалагдаһан аад, үнгэрһэн гурбан жэлэй турша соо 25 процентээр нэмээ. Түмэр замай транспорт шухала шухала ашаануудые шэрэхэ түсэбөө дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ орон дотор 800 гаран гүрэнэй шэнэ томо предприяти, мүн хүдэлжэ байһан предприятинуудта олон тоото цехүүд ашаглалгада үгтөө. Электростанцинуудай хүсэн 7 миллион үлүүтэй киловаттаар нэмээ. Хара металлургида 2 миллион тонно шэрэм, 4,8 миллион тонно булад хайлуулха, 2,9 миллион тонно прокат гаргаха шэнэ предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Хамта дээрээ 7,8 мянган километр утатай шэнэ томонууд газопроводууд, нефтепроводууд, продуктпроводууд ашаглалгада үгтөө. Хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай хүсэн нилээд ехээр нэмэһэн байна. 999 километр утатай шэнэ түмэр замууд ашаглалгада үгтөө. 1860 километр утатай түмэр замда электровозууд ябадаг болоо. Москва—Байгал гэһэн ута түмэр зам үргэлжэ дээрээ электрын элшэ хүсөөр хангагдаа.

Гүрэнэй болон кооперативна организацинуудай капитальна хүдэлмэридэ һомолһон мүнгэ зөөри ниитэ дээрээ (колхозуудайхиие оруулалсангүйгөөр) 32,5 миллиард түхэриг болоо. Барилгада ажалай бүтээсэ 3,5 процентээр дээшэлээ. Хүдэлмэриин үдэрэй богони болгогдоһые хараада абабал, часай турша соохи ажалай бүтээсэ 12 тухай процентээр нэмэһэн байха юм.

СССР-эй национальна доход даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор 153 миллиард үлүүтэй түхэриг болоһон байна. Энэ хадаа 1960 онойхитой сасуулбал (сасуулагдамал сэнгээр), 7 процентээр нэмэһэн болоно. Арад зон хэрэглэмжын ниитын фонднуудһаа — арадай гэгээрэлдэ, медицинскэ туһаламжа үзүүлгэдэ, социальна хангалгада, элдэб түлөөһэнүүд болон хүнгэлэлтэнүүдтэ — **26,4 миллиард түхэриг абаа. Тиихэдэ 1960 ондо эдэ хэрэгүүдтэ 24,5 миллиард түхэриг гаргашалагдаһан байгаа.** Арадай ажахыда хүдэлдэг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай жэлэй дунда зэргын тоо 1961 ондо 66 миллион хүн боложо, урда жэлэйхидээ орходоо 3 миллион 950 мянган хүнөөр нэмэһэн байна. Хүдэлмэриин үдэрэй богони болгогдобошье, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда зэргын мүнгэн салин урда жэлэйхидээ орходоо 4 процентээр нэмээ. Колхозуудай ниитын ажахыһаа колхознигуудай абадаг олзо доход зарим зэргээр дээшэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа налог таталгые удаа дараалуулан болюулха хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдээ. Энээнэй эсэстэ хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай гар дээрээ абадаг салин хүлһэн (жэлэй турша соо) 400 миллион түхэригөөр нэмэжэ дээшэлээ.

Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай бутархай эд бараанай эрьесын хэмжээн 80,2 миллиард түхэриг болоо. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэйнь сасуулбал, бутархай эд бараанай эрьесын хэмжээн 2,5 миллиард түхэригөөр гү, али сасуулагдамал сэнгээр 4 процентээр нэмэһэн байна. Гэбэшье бутархай эд бараанай эрьесын жэлэй түсэб үнгэрэгшэ жэлдэ дүүргэгдээгүй.

Гадаадын худалдаа наймаанай талаар Советскэ Союз гадаадын оронуудтай экономическа холбоо барисаагаа саашадань үргэдхөө. Гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ 10,5 миллиард түхэриг боложо, 1960 онойхидо орходоо 4 процентээр нэмээ.

Соёл культурын байгуулалтын талаар саашанхи амжалтанууд тухай ЦСУ эли тодо мэдээнүүдые дурдаһан байна. Бүхы түхэлэй һуралсалые оруулалсахада, һурагшадай тоо 56 миллион шахуу хүн болоһон байгаа. Дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудта 5 миллион хүн һураа. Үнгэрэгшэ жэлдэ дээдэ һургуулинууд болон техникумүүд 750 мянга гаран залуу мэргэжэлтэдые бэлэдхэжэ гаргаа. Тэдэнэй 320 мянганиинь дээдэ һургуулитай, тэрэ тоодо 120 мянга шахуу хүниинь инженернүүд юм. Жэлэй эсэс хүрэтэр научна хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 400 мянган хүн хүрэтэрөө олон болоһон байна.

Гэр байрын болон культурно-ажаһуудалай барилга үргэн далайсатайгаар хэгдэһэн байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ городуудай болон хүдэлмэришэнэй поселогуудта хамта дээрээ 80 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр гү, али 2200 мянга шахуу аятай зохид квартира ашаглалгада үгтөө. Тэрэнһээ гадна хүдөө нютагуудта колхознигууд болон интеллигенци гүрэнэй урьһаламжын туһаламжаар, колхозуудай туһаламжаар 500 мянга гаран байрын гэр бариһан байха юм.

Советскэ Союзда хүнэй наһа баралга дэлхэйн бүхы оронуудайхида орходоо эгээн лэ үсөөн байдаг юм. СССР-эй хүн зоной тоо 1962 оной январиин 1-нэй байдалаар, даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор 220 миллион шахуу хүн болоһон байна.

Совет арад хадаа Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ шэнэ гайхамшагта амжалтануудые туйлаа, долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Энэ хадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ томо алхам болоно гэжэ 1961 ондо — долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд гэршэлжэ үгэнэ.

(ТАСС).

Хубилгаха, шэнэлхэ— эгээл шухала

— Та намда нэгэ бага этигэнэгүй хэбэртэйт,— гээд дүшээ шахаһан, хүдэлмэришэ задарюун бэетэй хүн столой саана һууһан нүхэртөө хоёр гараа дэлгээн байжа хэлэнэ.

— Александр Иванович, ши намда бү гомдо. Би туһалхыел оролдоноб, теэд энэ дурадхалайшни чертёж нэгэ бага буруу байгаа. Үшөө дахин хаража үзэебди...

—Дурадхалаа үндэһөөрнь хубилгахашьегүйб. Һанаһандаа хүрэжэл һалахаб. Түрүүшымни туршалга мүртэй үрэ дүн харуулбагүй. Үшөө дахин туршахаб...

— Зай тиигэбэл өөрынхеэрээл болыш даа. Амжалта туйлахыешни хүсэнэб,— гээд нүгөөдэнь тэрэнэйнгээ гарыень адхаа бэлэй.

Иимэ хөөрэлдөөн мяха-консервын комбинадай консервын заводой техническэ кабинет соо болоһон байгаа. Тэрэ гэһээр тэбхэр хоёр жэл үнгэрөө, үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха талаар тус комбинадта горьтой хубилалта болоо. Шэнэ техникэ, түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Александр Иванович Марков энэ ехэ предприятиин юрын лэ хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Консервын банка хэдэг цехтэ штамповщигоор хүдэлмэрилжэ байха зуураа, үйлэдбэри дээрээ техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэжэ эхилһэн тэрэ сагта тус цехтэ дандаа хуушанай станогууд ашаглагдадаг һэн. Эгээл энэ үедэ орон доторнай техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэл хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр үргэдэжэ байгаа бшуу.

Хуушарһан станок хубилгаха, шэнэ түхеэрэлгэ тодхохо, автомат техникэ хэрэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ зорилгонууд имагтал уралан нарижуулагшадай шиидхэхэ хэрэг. Теэд Александр Иванович жиирэй штамповщигби гээд һанаа амархан байжа шадаагүй. «Цехынгээ үйлэдбэрине табан хурдан... даал адли мэдэхэб. Механизаторай дүй дүршэл бии. Юундэ уралан нарижуулагша боложо шадахагүйбиб. Туршаха, заатагүй туршаха» гэжэ тэрэ шиидээ һэн.

Хамагай түрүүн өөрынгөө хүдэлдэг станогые хубилгаха гэжэ шиидээ. Үшөө дайнай урда тээ тодхогдоһон станогойнгоо банкын хабхагуудые гурьбадан хэблэхэдээ, бүтээсэ багатайдань тэсэжэ ядадаг байба. Бүтээсыень дээшэлүүлхын тула шпинделиинь хубилгажа, маховигайнь эрьесые түргэдхэхын тула ондоо шестерня табижа үгэхэ хэрэгтэй гэһэн дурадхал оруулаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ ороо.

Һанаһандаа хүрэхэ гээшэ түрүүшын үедэ бэрхэтэйшэг хэрэг байшоо. Машинал хадаа машина, модо сабшаад хэжэрхихын аргагүй—хуу бараниинь миллиметрын нарин хэм хэмжүүрээр бодожо тааруулха хэрэгтэй. Хэды бэрхэшээлэй тохёолдоошье һаа, нүхэр Марков урма зоригоо хухараагүй, үшөө эдэбхитэйгээр, үшөө үсэд нэтэрүүгээр дабшажа захалаа.

Хүдэлмэриингөө һүүлээр үлөөд, үдэшэ орой болотор үнөөхил түмэр түдэгэтэеэ носолдожо байхыень харахадаа, заримашуул шоглон һагад:

— Шортоо бү носолдо, энээниие бүтээхын тула һургуули дүүргэхэ хэрэгтэй юм,—гэжэ хэлэдэг һэн.

— Би инженер бэшэб, технигшье болоодүйб. Теэд һанаһан хэрэгтээ хүрэжэл һалахаб. Һанаагаа бү зобогты,— гээд харюусадаг бэлэй.

Үнэхөөрөөшье дунда һургуули дүүргээгүй Александр Ивановичта иимэ техническэ асуудал шиидхэхэ бэрхэтэйхэн байгаа. Гэбэшье урагшаал зүдхэдэг тула ойлгоогүй юумэеэ мэргэжэлтэй инженер, технигүүдһээ асуудаг, техническэ литература уншажа, сүлөөтэй сагаа барадаг болоо. Иигэжэ нилээд удаахан саг соо хүдэлмэрил...эйнгөө һүүлдэ түрүүшынгээ туршалга хэхэ саг ерээл даа.

Уралан нарижуулгын хүдэлмэрине эрхилдэг техническэ соведэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд сугларанхай. Уралан нарижуулагшын шэг шарайда баярай ошон биишье һаа, ямар нэтэ этигэнги бэшэ тэмдэг үзэгдэнэ хэбэртэй. Тиимэшье байха ёһотой ха юм даа. Түрүүшын шалгалтада иимэ ушар али олон үзэгдэдэг бэшэ аал.

Станок бэлдээтэй, акт, үнэмшэлгын саарһа гуурһаншье табяатай. Кнопко дарагдаад, станогой пресс дээшэ, доошоо хүдэлжэ, ялагар сагаан түмэр хэбтэ дарагдан хабхагууд болон һубарижа эхилбэ. Арба минутын үнгэрөөгүй байтар нэгэ юумэн «түрд» гээд, станогынь тээгэлдээд байшаба. Коробкыень задалһанай һүүлдэ алдуу элирүүлэгдэбэ: маховигай диаметр хэмһээ ехэ байшоо...

Энээнэй һүүлээр заводой техническэ соведтэ оло дахин хөөрэлдэхэ, үшөө дахин тодорхойлхо, дам саашань нарилха хэрэг гараа. Хэды дахин туршалга хэһэнэй һүүлээр энэ сухаришагүй урагшаа һанаатай уралан нарижуулагша һанаһандаа хүрэжэ, һарбайһанаа адхажал һалаа. Хуушан станогынь хубилаа, бүтээсэнь хоёр дахин дээшэлээ.

Тэрэ гэһээр хоёр шахуу жэл үнгэрбэ. Һүбэлгэн ухаансар Александр Иванович түрүүшынгээ амжалтые олон болотор арьбадхажа шадаа. Банкануудай зүйдэл гагнадаг түхеэрэлгэ, конвейерэй хүдэлмэридэ автомат оньһо тодхолго Александр Ивановичын үүсхэл оролдолгын аша үрэ. Арьбалалта, сэнгыень тоолохо болоо һаа, олон мянга болодог.

Үнгэрһэн жэлдэ болоһон КПСС-эй XXII съездые нүхэр Марков коммунис ажалай ударник болон угтаа. Гансахан уралан нарижуулга хараад ябадаг хүн бэшэ, ажал дээрэ ходо оролдолго гаргадаг, халаан бүхэнэйнгөө даабарие хоёрһоо доошо дүүргэдэггүй.

Иимэл хадань Александр Ивановичые заводойнь хүдэлмэришэд коммунис ажалай хүндэтэ нэрээр хүндэлөө.

Б. Будаев.

ХОНИШОДОЙ ГАБЬЯАТА АЖАЛ

ЗАГАҺАТА тосхонһоо 4—5 модо баруун урагшаа ябаадхихада, Чесана голой эрье зубшаад, Баруун Хорёо гэжэ үргэн тала нэмжыдэг. Энэ талада Чесанын совхозой 5-дахи фермын Дулма Будажаповагай даадаг бригада байрланхай.

Эндэхид нёдондо түрүүшынхеэ ажахын тоосоондо ороод хүдэлжэ, һайн амжалта туйлаа һэн. Мүнөө бригадаяа бүри томодхоод, хамта 1835 хонидтой, мүн 731 эхэ хонидтой болоо. Тэдэнээ бултыень байгша оной түрүүшын кварталда түрүүлжэ, нэгэшье хурьга гарзада оруулангүй түлжүүлхэ уялга абаһан байна.

Эдэндэ 400 га бэлшээри, 100 га сабшалан, 100 га таряалан таһалжа үгтэнхэй. Нёдондо хонишод өөһэдынгөө хүсөөр 910 центнер үбһэ, 700 центнер зелёнко, 400 центнер һолоомо бэлэдхэжэ, нэгэ хониндо 2 центнер хүртэхөөр хэмжээнэй тэжээлтэй болоо.

Бригадынхид 731 эхэ хонидһоо 660 гаран хурьга абаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга түлжүүлээ. Тэдэнээ 8—10 һаратайдань тус тустань 34—36 килограмм шэгнүүртэй болгоо юм.

— Ажахын тоосоондо ороһоор мүнөө хоёрдохи жэлээ хүдэлнэбди. Мүнөө болоходо манай бригада алишье талаараа шүүгээд лэ байна гээшэ. Нэн түрүүн хонидтоо бардам хүрэхэ тэжээлтэйбди. Түрэмсөөрнь хурьгатай хонидоо таба-табаарнь нэгэ таһалга соо 5—7 үдэр байлгаад, саашадаа хурьгадайнь хоног һайса абахадань, бүлэг бүлэгөөрнь хамталжа, эхэтэйнь байлгадаг гуримтайбди. КПСС-эй XXII съездын, мүн Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнэй шиидхэбэринүүдээр зоригжон, бидэ хонишод шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эсэшэ сусашагүйгөөр ажалланабди,— гэжэ Д. Будажапова хөөрэнэ.

Шэнэ гуримаар ажаллажа эхилхэ үедэнь хони, хурьгадай байра байдал задагай зайдан байһан юм. Мүнөө тэдэнь һайнаар заһагдажа, дулаалагданхай. Энэ жэлэй түрүүшын кварталда 731 эхэ хонидһоо 731—800-гаад хурьга абаха зорилготойгоор август, сентябрь һарануудта тэдэнээ искусственна аргаар үрэжүүлээ. Шэнэ жэлһээ хойшо хамта 300 гаран хурьган абтаа.

Урдань хонидой хурьгалжа эхилэмсээр хурьгашадые эридэг һаа, мүнөө хурьгашан хэрэггүй боложо, хэнэйшье туһаламжагүйгөөр өөһэдөө шэнэ түл абана.

Тэдэнэр ажалдаа үнэн сэдьхэлһээ хандажа, Үдын совхозой хонишон Димит-Ханда Лубсановагай бригадынхидай үүсхэлые дэмжэн, зуун хонин бүриһөө 100 хурьга абаха, хониньһоо 3 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялгаая нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байха.

Ажахын тоосоондо ороһон энэ бригадада 7 хүн хүдэлдэг. Тэдэнэй дунда бэрхэ хонишод Балдан Жамсаранов, Пунсэг Эрдынеев, Хандажап Цыдыпова, Лиза Дашидондокова, Бубэй Дылыкова, Мэдэгма Балданова, Роза Намжилова гэгшэд бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): бригадын гэшүүн Балдан Жамсаранов, бригадын бригадир Дулма Будажапова, бригадын гэшүүн Пунцэг Эрдынеев. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

— Түүхэтэ долоон жэлэймнай дүрбэдэхи жэл — 1962 он гараһаар һара болобо. Бидэ хонишод хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди гэжэ тангариг үгэнхэйбди. Би хониндо арбаад жэл хүдэлжэ байнаб. Мүнөө энэ бригадада намтаяа хамта басагамни хүдэлдэг. Хэхэ юумэеэ жэнин...гүй бүтээгээд, хурьгашье түлжүүлхэ талаар намһаа дутахагүй хүдэлдэг юм,— гэжэ М. Балданова хөөрэнэ.

1961 оной декабриин 20-до энэ бригадада коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдожо, Улаан туг барюулагдаһан байха.

С. Балдуев.

БУРЯТ ҮНЭН
3-дахи нюур

Элдэб һонинүүд

ДЕПУТАДУУДАИ ТООСООН

Улан-Удын Советскэ районно Соведэй олохон депутадууд һүүлэй үелэ һунгагшадтаяа уулзажа, өөһэдынгөө ажалябуулгын, городойнгоо ажаүйлэдбэри, соёл-культурын хэр зэргээр эрхилэгдэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгэнэ. Гадна тэдэнэр һунгагшадайнгаа үгэһэн захяа заабари, эрилтэ болон дурадхалнуудые али жэшээтэйгээр дүүргэжэ байһанаа элидхэбэ.

Депутат Шарапов өөрынгөө һунгагшадтай кооперативна техникумэй байшанда, депутат Шиманаев 2-дохи һургуулида уулзаһан байна. Райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр О. Д. Жданова һунгуулиин нэгэдэхи участогта һунгагшадые суглуулжа, ехэ һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэбэ.

Һунгагшадай эрилтэнүүдые гүйсэдхэхэ талаар үнгэрһэн жэл тус райондо нилээдгүй ажал хэгдэһэн байна. Ключи тосхон зайн галтай, радиотой болоо. Кировэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ мебель заһаха мастерской, парикмахерска шэнээр нээгдээ, инвалидуудай машина заһаха цех эмхидхэгдэһэн байна.

Гэбэшье һунгагшад худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнууд тухай тогтожо хэлэхэ зуураа, эдэниие эрхэ бэшэ зайсуулха талаар эрид шууд хэмжээ-ябуулга хараалха эрилтэ табиһан байха юм. Олонхидынь гэр байрын асуудалда тоггобо.

Д. Колмаков.

АРЮУН ЗАМААР

Энэ залуухан, комсомол басаганай намтар тон богонихон юм. Долоон класс дүүргээд лэ ажалай арюун замда оронхой.

Тэрэ сагһаа хойшо оройдоол нэгэ жэл үнгэрбэ. Энээхэн үе соо Һамажаб Сангитова Чесаның совхозой дүрбэдэхи отделениин малшадай дунда мэдээжэ болоо.

Н. Галданов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Һ. Сангитова.

ҺАЙШААМААР

ВЛКСМ-эй Заиграйн райкомой үүсхэлээр промышленнэ предприятинуудай комсомолшууд хүдөө нютагуудаар гаража, малшадта туһаламжа үзүүлжэ эхилээ. Мүнөө аймагай колхозуудта, Онохойн совхоздо 30 гаран залуушуул гаранхай. Хандагатайн леспромхозой комсомолой организаци (секретаринь нүхэр Иванова) XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 8 гэшүүдээ эльгээгээ. Тэдэнэй дунда Тамара Сабашникова, Светлана Банникова, Тамара Жеребцова, Эльвира Гуляева, Галина Калашникова, Галина Бокова болон бусад бии.

Элхиин моторо-заһабарилгын заводой комсомолшууд (секретаринь нүхэр Зубакин) шефтээ абаһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо түрүү хүдэлмэрилэгшэд Лена Ширинкина, Тамара Ковалева, Вячеслав Сиротин, Николай Колесников гэгшэдые эльгээгээ. Онохойн модоной комбинадай, Шулуутайн леспромхозой комсомолой организацинууд Онохойн совхоз болон «Гигант» колхоздо хэдэ хэдэн комсомолшуудые ябуулһан байха юм.

Хүдөө гараһан залуушуул малшадай ажал хүдэлмэридэ туһа хүргэхэтээ хамта, тэдэнэй дунда ябуулагдажа байгаа ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр илангаяа партиин XXII съездын болон СССР-эй Верховно Советтэ һунгаха тухай хөөрэлдөөнүүдые олоор үнгэргэнэ.

Н. Кучумов.

ТОБШОХОНООР МЭДЭЭСЭХЭДЭ...

◆ **Шэнэ жэлэй гараһанһаа** хойшо Тарбагатайн «Дружба» колхозой комбайнер В. Попов, Прибайкалиин «Заветы Ильича» колхозой тракторист А. Молоков, Заиграйн XXI съездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад Д. Бадмаева, Г. Димова, Кяхтын Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Л. Унагаева болон бусад арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ харахаяа Москва мордобод.

В. Котлыкова.

***

◆ **Үльдэргын найман жэлэй** һургуулиин (Яруунa) һурагшад түрэл колхоздоо нилээдгүй туһаламжа саг үргэлжэ хүргэжэ байдаг.

Эндэхи һурагшад яһа суглуулжа, тэрээнээ тээрмэдээд, аяар зуун килограмм яһанай талха бэлдэбэд. Энэнь нарай хурьгадта эдюулхэдэ ехэ туһатай минеральна хоол болоно.

Ц. Цыденжапова.

Агитационно аяншалга

Һаяхан Селендумын дунда һургуулиин 12 һурагшад — комсомолшууд Сэлэнгын совхозой юһэн отара, һаалиин 2 фермэ дээгүүр ябажа, малшадай дунда КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүд, Советскэ һунгуулиин гурим тухай 10 гаран хөөрэлдөө үнгэргөө, мүн дотоодын, уласхоорондын байдалаар һонирхолтой лекцинүүдые уншаа. Агитационно аяншалгые хүтэлбэрилэгшэ, багша Артем Шарлуевич Гончиков малшадай дунда «Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулга» гэһэн темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө эндэхи хониной совхозой 20 жэл соо ямараар хүгжэхэ холын хараата түсэбүүдые тайлбарилһан байна.

Энэ аяншалгада хабаадаһан комсомолшууд Виктор Кожевников, Геннадий Бузин, Александр Кожевников гэгшэд шефтээ абаһан совхозойнтоо ажал хэрэгтэй, ажабайдалтайнь танилсаха зуураа, 6 дайшалхы хуудаһа таргаһан, олон янзын уряа лозунгнууд, диаграмманууд, плакадуудые гоёор бэшэжэ, малшадай гүүртэнүүдтэхи улаан булангуудые шэмэглээ.

Манай корр.

Олзотой ангуушад

Дамби Будаевич Ошоров 50 гаран жэлэй туршада агнуури хэдэг. Аха нютагаар тэрээнэй ябаагүй газарынь үгы шахуу. Тэрэ 12 наһатайдаа агнуури хэжэ эхилһэн юм. Энэ наһан соогоо хэдэн олон ангай арһа гүрэндэ тушааһан байха.

Суута ангуушан зунай үедэ жэлһээ жэлдэ геологуудай харгышан болож Саян уулын хормойгоор ябалсадаг.

Энэмнай 1961 оной агнууриин сезон соо 150 хэрмэ, 20 булга гүрэндөө тушааха уялга абаад, 204 хэрмэ, 31 булга барижа, уялгаяа эршэмтэйгээр дүүргээ һэн. Мүнөө тэрэ агнууряа үргэлжэлүүлһээр.

П. Жужаев.

Саадуулнаргын

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай оаго зэргэ үүлэтэй байбашье, саһан орохогүй. Баруун зүгһөө һулахханаар һалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 27—29, үдэртөө 16—18 градус хүйтэн байха.

ҮШӨӨ НЭГЭ ШЭНЭ ПОЛИКЛИНИКЭ

Репортаж

УРДАНЬ МЕДИЦИНСКЭ училищиин байрладаг Ленинэй үйлсын № 29 хоёр дабхар сагаан байшантай үүдэн дээрэнь «Городой стоматологическа поликлиникэ» гэжэ алтан үзэгөөр бэшэгдэһэн гаршаг һаянай бии болонхой. Түрүүшынхеэ Улан-Удэ городто нээгдэһэн энэ эмнэлгын газарай богоһо алхажа орохотой сасуу ута уужам коридорой хоёр хажуугаар хэдэн олон таһагууд харагдана. Тэдэнэй үүдэн бүхэндэнь «хирургическа», «терапевтическэ», «физио-терапевтическэ» гэхэ мэтын гаршагууд хадаатай. Коридор соогуур жэрылдэн табяатай динанууд дээгүүр хүнүүд ээлжээгээ хүлеэнэ хэбэртэй. Тэдэнэй дунда һууһан нэгэ үбгэжөөл, мүнөө ценсидэ гараад байһан И. К. Сергеев хажуудахи эхэнэртээ:

— Шүдэмни муудажа, үбдэдэг болоһоор унихэнэй юм. Урдань шүдэнэй врач, рентген, физиокабинет, хирургда орохо болоходоо хэдэн поликлиникэнүүдые городой нэгэ захаһаа нүгөө заха хүрэтэр гэхээр зайжа, шүдөөэ аргалуулдаг һэм. Мүнөө тусхай стоматологическа поликлиникэ нээгдэжэ, эдэ бүгэдэ нэгэ гэр соо суглуулагдаад байхадаа хүн зондо хэды амар болобо гээшэб, —гэжэ хөөрэнэ.

Нэрээшье городой поликлиникэнүүдэй дэргэдэхи шүдэ эмшэлдэг олохон кабинедүүд мэргэжэлтэдээр, элдэб эмнэлгын түхеэрэлтэнүүдээр хүсэд хангагдаагүй байгаа бшуу. Мүнөө тэдэ городской, уһан замайхидай, Үдын урда бэеын поликлиникэнүүдэй шүдэ эмшэлдэг кабинедүүдэй үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаһан энэ поликлиникэ дүй дүршэл ехэтэй мэргэжэлтэд, хэдэн шэнэ шэнэ түхеэрэлтэнүүдээр дүүрэн хангагданхай юм. Эндэ хирургическа, терапевтическэ, ортопедическэ отделенинүүд бии. Мүн физио-терапевтическэ, рентген кабинедүүд хүдэлнэ.

Мүнөө дээрээ тус поликлиникэ үглөөнэй 8 час 30 минутаһаа үдэшын 8 час хүрэтэр ажалладаг. Саашадаа бүхэли сүүдхэ соогоо хүдэлдэг болохо юм. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ шүдэ эмшэлдэг городой кабинедүүдтэ хамта 17 врач хүдэлдэг байбал, мүнөө 24 мэргэжэлтэд ажаллана. Гансахан терапевтическэ отделенидэнь 13 врач хүдэлнэ.

ҺАЯХАН НЭЭГДЭҺЭН шэнэ поликлиникэдэ үни удаан хүдэлжэ, дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари ехэтэй болоһон врачууд олон. Тэдэнэй дунда арба гаран жэл хүдэлжэ байһан шүдэнэй врач Анна Павловна Сучкова, хирург-стоматолог Зинаида Михайловна Павленко, шүдэ хэдэг мэргэжэлтэд Иван Андреевич Оседченко, Евдокия Александровна Зосина болон бусад бии.

...Эмнэлтын эндэхи таһалганууд соо арюун сэбэр, уужам һаруул. «Физио-терапевтическэ кабинет» соонь заводһоо һая асаржа тодхогдоод байһан шэнэхэн «УВЧ», Кварц, Солюкс гэхэ мэтын аппарадууд үзэгдэнэ. Саашаа ябажа нүгөөдэ «терапевтическэ» кабинедтэ ороходо, уужам ехэ зал соо шүдэнэй универсальна 3 ехэ түхеэрэлгэнүүд тодхоотой. Эдэ бүгэдэ түрүүн харахада, шүдэ аргалдаг машина гэхээр бэшэ, харин бүри оньһотой, орёо нарин, ехэ хүсэтэй заводой томо станоттол адли үзэгдэнэ. Энэ машинадань электрын хүсөөр хүдэлдэг шүдэ үрэмдэхэ, элдэб янзаар аргалха хэдэн олон хэрэгсэлнүүд, рентген аппарат, тэрээнһээ гараһан лентэнүүдые һаруултуулжа харадаг тусхай түхеэрэлгэшье хүрэтэрөө дууһан бии.

Мүн соргоор ерэһэн уһан тусхай машина соо электрын хүсөөр халаагдадаг, тэндэнь хүйтэншье, бүлеэншье, бусалма халуушье уһан хододоо байдаг. Энэ орёо түхеэрэлгэнүүдэй тээ дээрэхэнэнь электрын лампочкаһаа гадна, хүниие һэрюусүүлдэг винтелятор табяатай. Эдэ бүгэдэнь бүхыдөө автоматическа аргаар, элдэб янзын кнопконуудые дарахадань лэ хүдэлөөд захалдаг юм.

— Мүнөө үеын иимэ универсальна түхеэрэлгэ дээрэ хүнүүдые эмшэлхэдэшье һайн, урагшатай, урматай байна. Ганса промышленностиин, хүдөө ажахын үйлэдбэринүүд оньһожорно бэшэ, харин манайшье ажал хүдэлмэри дутуугүйгөөр оньһожоржол байна,— гээд тус түхеэрэлгэ дээрэ ажаллажа байһан шүдэнэй врач Мария Александровна Филиппова омогорхоно:

ЭНДЭҺЭЭ ГАРААД хирургическа кабинедтэ ороходо, тэндэ баһал мүнөө үеын шэнэ аппарадууд олоор тодхоотой. Нэн түрүүн хэрэглэгдэжэ муухай болоһон инструментнүүдые бусалгажа сэбэрлэхын орондо тэдэниие халуун агаараар сэбэр болгодог тусхай машина харагдана. Энэмнай хэдэн олон инструментнүүдые нэгэ доро ехэ түргөөр сэбэрлэдэг юм. Электрын стул бии. Энэнь электрын хүсөөр дээшээшье, доошоошье болохоһоо гадна, гэнтэ хүнэй хэбтэхээр орон шэнги болошоно.

Шүдэнэй пломбонуудые хэдэг тусхай таһалга соо пломбодо хэрэглэгдэдэг түмэрнүүдһээ гараһан, хүнэй бэедэ хоротой ртутиин уурал хүхэжэ газаашань гаргаха түхеэрэлгэ бии. Эдэ бүгэдэ шэнэ аппарадууд, түхеэрэлтэнүүд эндэхи кабинет бүхэндэ бии.

МҮНӨӨ ҮЕЫН оньһото эрхим аппарадууд, түхеэрэлгэнүүдтэй, шэнээр нээгдэһэн энэ поликлиникэ городоймнай ажалшадта үнэтэ бэлэг болохоһоо гадна, медицинын талаар партиимнай Программын бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһаниие үшөө дахин гэршэлэн харуулна бшуу.

— Хүнэй шүдэ аргалхада хэрэглэгдэдэг бүхы зүйлнүүдээр манай поликлиникэ дүүрэн хангагданхай. Саашадаа ажал хүдэлмэри дээрээ эрхим амжалтануудые туйлаха гээшэмнай имагтал бидэнэрэй оролдолго, эдэбхи үүсхэлһээ дулдыдаха зэргэтэй. Тиимэ тула манай коллектив урдаа байһан зорилгонуудаа шиидхэжэ шадаха аабза,— гээд тус поликлиникын главна врач Виктор Андреевич Зыбин омогорхон хөөрэнэ.

Ц. Батуев.

Туһа хүргэбэ

Үнгэрһэн амаралтын үдэр «Чесаның» совхозой ажахын тоосоондо ороһон хонишодой хоёр бригадада туһа хүргэгдөө. Намжил Гылыковэй бригадада совхозой алба хаагшад 20 модоной газарһаа 50 центнер үбһэ асаржа буулгаа. Дамба Базаровай даадаг отарада тэндэхи хэлхеэ холбоошод, медигүүд хоёр трактор шэлбэһэ бэлдэжэ асараа.

С. Цыбиков.

Үбэлэй янгяа харгыгаар. С. ДОРЖИЕВАЙ фотоэтюд.

ХИЛЫН СААНАҺА

Болгариин телеграфна агентствын мэдээсэл

СОФИ, январиин 23. (ТАСС). Болгариин телеграфна агентствын мэдээсэһээр, энэ оной январиин 20-до, нютагай сагаар 12 час 55 минутада Болгариин Арадай Республикын агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй реактивна самолёт туршалгын ниидэлгэ хэхэдээ зүг шэгээ алдаба. Италиин хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, тэрэ самолёт Бари гэдэг Италиин хото шадар бууха һэдэлгэ хэһэн байна. Тиигээд тэрэ самолёт буухадаа ехээр эбдэрээ, лётчигынь шархатаа. Залуу лётчик младша лейтенант Милуш Киров Солаков тэрэ самолёдые жолоодожо ябаһан юм.

Болгариин Арадай Республикын Римдэ байдаг түлөөлэгшэд лётчигые сүлөөлхын, самолёдой үлэгдэлнүүдые бусаахын түлөө шухала алхамуудые хэһэн байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, Баруун гүрэнүүдэй хэблэл ехэ шуугяа таргаа. Хабаатай оронуудай хоорондохи харилсаануудые зорюута муудхахын, тохёолдоһон байдалые зорюута шахардуу шанга болгохын зорилгоор хариин хэблэл үнэншэхөөр бэшэ үгэнүүдые тараана.

Тагнуул хэхын зорилгоор ниидэлгэ бэелүүлэгдээ гэжэ хариин хэблэл бэшэнэ. Харин энэнь ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр, бүдүүлиг худалаар хэлэһэн ушар болоно гээд Болгариин телеграфна агентство мэдүүлхээр түлөөлэгдэбэ.

Гизенгые харуул доро байлгана

ЛЕОПОЛЬДВИЛЬ, январиин 23. ТАСС-эй корреспондент Г. Федяшин мэдээсэнэ:

Леопольдвиль бусажа ерэһэн Антуан Гизенга ООН-эй хамгаалалта доро Леопольдвильда, ООН-эй байрада байһанаа, Конгын правительствын гаргажа үгэһэн байрада абаашагдаа юм ха.

ООН-эй түлөөлэгшын мэдээсэлэй һүүлээр хэдыхэн минута болоод байхада, парламентын гурбан депутадууд корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлгэ хэбэ. Ондоо байрада ошожо ябахадаа Гизенгын машинаһаа гарахадань, нюргаа үргэлэгты гээд дурадхаа гэжэ депутадууд мэдээсээ.

Гизенгын хуби заяанай түлөө ехээр һанаата болоһоноо парламентын гэшүүд мэдүүлбэ.

«Үсэгэлдэрһөө хойшо Гизенгэдэ ямаршье эдеэн үгтөөгүй» гэжэ парламентын депутадууд мэдүүлээ.

КПСС-эй XXII съе[...] материалнуудые шу[...]

УЛАН-БАТОР, январиин 23. (ТАСС). Мон[...]на гэгээрэлэй һургуулинуудта, дээдэ, тусхай д[...]нуудта КПСС-эй XXII съездын материалнуу[...] байнхай. МНРП-гэй ЦК-гэй агитаци, пропага[...] зохёоһон темэнүүдээр ороной городуудта, ехэ [...]нуудта лекцинүүд уншагдаа. Гадна үе үе бол[...] семинар үнгэргэгдэнэ. Улан-Батор хотын про[...]дай, агитаторнуудай олон үдэрэй семинарта 500 [...]һан байна. Семинарта хабаадагшад КПСС-эй [...] Устав тухай хэды лекцинүүдые шагнаа, дүй [...]далдан абалсаа.

Индиин Республикын 12 ж[...]

Индиин Республикын бии болоһоор 12 жэл гүйсэһэнэй ой январиин 26-да гүйсэхэнь. Жэл бүхэндэ Делидэ оршодог Улаан форт гэдэг хуушанай хэрэм дээрэ ороной бэеэ даанхай байдалтай болоһоной һүлдэ тэмдэг — шара улаан, сагаа ногоон үнгэтэй гүрэнэй туг намилзан хиидэдэг юм.

Англиин колонизаторнуудай эзэрхэжэ байха үедэ экономикэнь муудашаһан, олон миллион хүн зон туйлай үгытэйгээр ажаһуудаг байгаа. Хуушан сагайнь эдэ бүхы үлэгдэлнүүд аалихан усадхагдажа, ерээдүй сагай Индиин түхэл шарай бүрил эли тодо болоно. Сүлөөрһэн энэдхэг арад өөһэдынгөө экономико байгуулна. Республикын бии болоһонһоо хойшонхи үе соо энэдхэг арад 5 жэлэй хоёр түсэб дүүргээ. Түсэбэй ёһоор арбан жэлэй туршада ороной хүгжөөгдөөд байхада бүхы национальна олзонь 40 процентээр дээшэлбэ. Харин промышленна продукци гаргалга 70 процентээр ехэдхэгдэһэн байна бшуу. Больницануудай тоо аяар 50 процентээр олошоруулагдаа. Индиин 10 хүүгэд бүхэнэй 6-ниинь һургуулида һурана.

Индиин хани нүхэдэй амжалтануудые туйлахадань, совет хүнүүд үнэнхэ зүрхэнһөө баярлана. Тиигэжэ али болохо туһаламжа Инди[...]дэ үзүү[...] ветскэ [...]жаар И[...] промыш[...]тинууд [...]хай.

Үнгэр[...]бан жэ[...]ди СССР[...]дохи э[...]сэ 8 да[...] Экономи[...]нуудаар [...]ветско-[...]хэлсээн [...] Хоёр о[...]хи эко[...]ническа[...]дые [...]жөөхэдэ [...]таарам[...] байдал [...]

Мүн [...] хоёр ор[...] соёл ку[...] саануу[...]

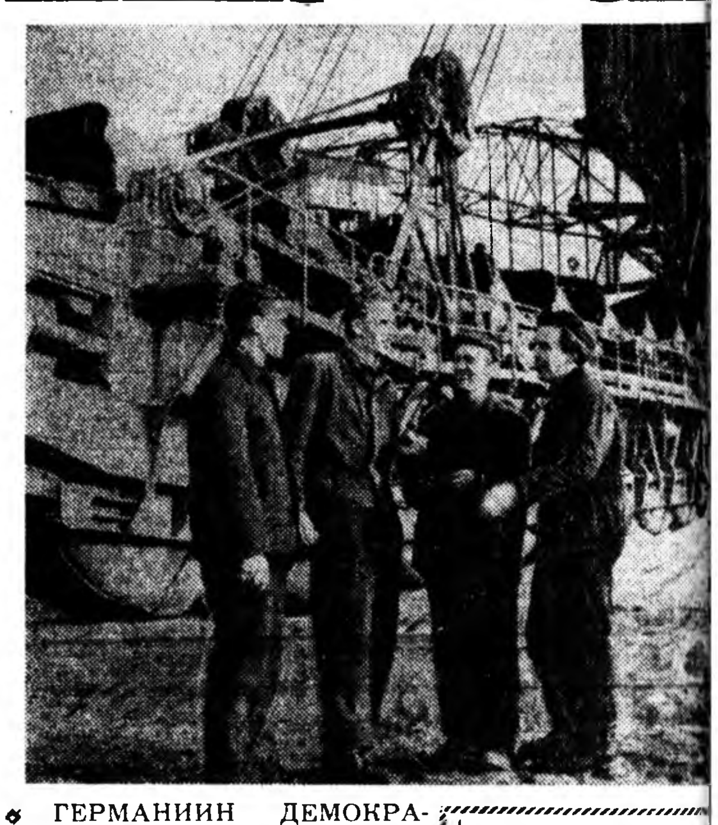

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. **Бургхаммерта ажалладаг горнягууд даабаряа болзорһоонь уридшалан дүүргэнэ. «ДС 1120» түхэлэй экскаваторай хүдэлмэрилэгшэд түрүү зэргэдэ гаранхай. Зураг дээрэ: «ДС 1120» түхэлэй экскаваторта хүдэлдэг түрүүшүүл.**

ТАСС-эй фотохронико.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XVI сесси

НЬЮ-ЙОРК, январиин 22. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн XVI сессидэ Анголодохи байдал тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Мүнөө тэндэ 19 ороной түлөөлэгшэд нэмэлтэ комитедэй элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа. Анголын арадай туйлай ехээр зобожо, тулижа байһан тухай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшадые зэрлиг муухайгаар колонизаторнуудай хэһээжэ байһан тушаа тэндэ хэлэтдэнэ.

Делегадуудай үзэмжэдэ Болгариин, Польшын оруулһан резолюциин проект табигданхай. Тэрэ проект соонь Португалиин колонизаторнуудай бэелүүлдэг хэрэг сэхэ шууд буруушаагдана. Тиигээд Анголын арадай өөһэдынгөө хуби заяае өөһэдөө шиидхэхэ, бэеэ даанхай байдалтай болохо эрхыень баталан харуулагдана. Португалида ямаршье туһаламжа үзүүлхэгүй, буу зэбсэгшье үгэхэгүй, Португалида эсэргүү хорилто хэрэглэхэ ёһотой гэжэ проект соонь дурадхагдана. ООН-эй Генеральна Ассамблейн XVI сессиин шиидхэбэреэр колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо декларациин ямараар бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһаниие хинан шалгаха тусхай комитет бии болгогдоһон юм. Энэ комитет хадаа Анголодо бэеэ даанхай байдал олгохо тушаа ехэ анхарал хандуулха ёһотой гээд резолюци соо эрилтэ табигдана.

Сомалиин, Сириин, Афганистанай, Заанай Яһата Эрьеын делегадууд мүнөөдэрэй заседанида үгэ хэлэбэ. Анголын арадай бэеэ даанги байдалтай болохо һалгаашагүй эрхые үгэ хэлэһэн ораторнууд онсолон тэмдэглэһэн байна. Тиигээд Португали Ангола тухай ябуулдаг политикаяа үндэһөөрнь хубилгаха ёһотой гэжэ тэдэнэр эрилтэ табяа.

ООН-эй дэргэдэ байдаг СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ В. А. Зорин мүнөөдэрэй заседанида мүн лэ үгэ хэлэбэ. Ангола тухай асуудал Генеральна Ассамблейдэ зүбшэгдэһэн, Аюулгүйн Советтэ баһа хоёр дахин зүбшэн хэлсэгдэһэн юм гэжэ В. А. Зорин тэмдэглэбэ. Оройдоо хэдыхэн һарын туршада Нэгэдэмэл Нацанууудай Организаци Анголодохи байдал тухай асуудалые 4 дахин зүбшэн хэлсээ бшуу. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, тус асуудал болбол уласхоорондын эгээ орёо асуудалнуудай нэгэн байна. Энэ хадаа дэлхэйн олониитын һанаае зобооно. Анголын асуудал, тэндэ болож байһан хэрэг үйлэнүүд жэгшүүритэ муухай колониальна гуримай шүдэрһөө колониальна арадуудай сүлөөрхэ хэрэгэй нэгэ хубинь болоно.

Колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай түүхэтэ декларациие Нэгэдэмэл Наца[...]нуудай Органи[...] юм. Тэрэ гэһээр [...] саг үнгэрөө. Мүн[...]раци[...] бодотоо[...]хын, илангаяа А[...]нийе бэелүүлхын [...] сэхэ шууд хэмжэ[...]ха ушартай. ООН[...]тическэ [...] уялгата [...] байна [...] тал А[...]ниальна [...] хууша[...] үлөөгдэнхэй. Тэ[...] ууган хүн зониие [...] гүйгөөр алажа [...]һаар. Анголодо [...]ран хүн алуулаа[...] зэбсэгжэһэн 30 м[...]галиин арми тэ[...]дые зобоожо, хэ[...]

Генеральна [...] Аюулгүйн Советэ[...]нуудые тоонгүйгө[...]лиин правител[...] хүдэлөөе дараха [...] үргэлжэлүүлһээр[...] байдал тухай нэм[...]дэй элидхэл соо [...]дэглэтдэнхэй гэж[...] мэдүүлээ.

Ангола тухай а[...]ниальна эгээ хэ[...] асуудалнуудай нэ[...] Анголын асууда[...]ральна Ассамблей[...]дэ ямар шиидхэ[...] Тэрээнһээнь коло[...]дуудай ООН-до [...] ямараар хандаг[...] ехээр дулдыдаха [...]

Редактор
Ц. Ц. Ц[...]

Манай адрес, телефо[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул Ленина[...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. р[...] 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: партий[...] пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и совет[...]тельства — 47-59, промышленности и транспорта, [...] —35-14, культуры — 34-05, писем и рабселькоро[...] отдел переводов и корректорская — 35-95. бух[...] 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры [...] АССР.

Н00581. Зак. [...]